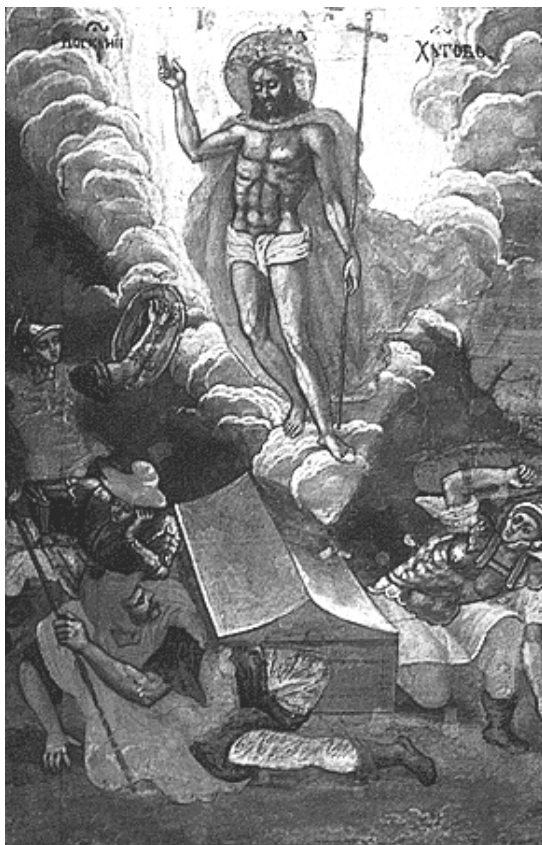

Журнал Францисканського Ордену Світських
ВІН ВОСКРЕС

Житомир 2007

Журнал «МИР та ДОБРО» Францисканського Ордену
Світських (ФОС), парафії св. Йоана з Дуклі при монастирі
ОО. Францисканців (OFM) м. Житомира.

У НОМЕРІ:

Життя Церкви

Постсинодальное Апостольское обращение Святейшего Отца Бенедикта XVI к епископам _____ 3

Літургійний рік

Святой Дух и Воскресение из мертвых Иисуса Христа _____ 22

Животворный Святой Дух молитви _____ 25

Матір усіх народів, опікуйся нами! _____ 32

13 червня – Урочистість св. Антонія з Падви _____ 38

Дев'ятниця до св. Антонія з Падевського _____ 39

24 травня – свято посвячення базиліки св. Отця Франциска з Асизі 41

Францисканська формація

Изложение молитвы Господней святым Франциском _____ 42

Молитва Господня _____ 43

Францисканська діяльність. Святий Франциск і праця _____ 46

Формаційні матеріали для постулату _____ 51

Формаційні матеріали для новіціату _____ 55

Удивительные письма Альбино Лючани _____ 59

Новини

Вибори делегатів на Капітул Національної Ради ФОС _____ 63

Поезія _____ 64

Кросворд _____ 66

Святі францисканці

3 травня – бл. Едвард Йосип Росаз, єпископ з III Ордену _____ 67

Редакція: о. Радослав (OFM), Людмила Данилко, Марія Окунева, Людмила Павловська, Валентина Журавльова, Станіслав Ганський, Неля Ганська.

Наша адреса: 10014, Житомир вул. Київська 4, монастир OFM Тел. 22 – 78 – 88, 37 – 54 – 64

Життя Церкви

Постсинодальное Апостольское обращение Святейшего Отца Бенедикта XVI к епископам, духовенству, к лицам посвященной жизни и к верным мирянам о Евхаристии, источнике и вершине жизни и миссии Церкви

ВВЕДЕНИЕ

1. Таинство любви¹, Пресвятая Евхаристия есть дар, который соделывает из Самого Себя Иисус Христос, открывая нам бесконечную любовь Бога к каждому человеку. В этом изумительном Таинстве проявляется «наибольшая» любовь, та, что побуждает «положить душу свою за друзей своих» (Ин 15,13). Воистину, Иисус «до конца возлюбил их» (Ин 13,1). Этими словами евангелист предваряет рассказ о проявленном Им бесконечном смирении: прежде чем умереть ради нас на кресте, Он, препоясавшись полотенцем, оmyвает ноги Своим ученикам. Таким же образом в евхаристическом Таинстве Иисус продолжает любить нас «до конца», даря нам Свое тело и Свою кровь. Каким же изумлением должны были наполниться сердца апостолов при виде действий и слов Господа во время той Вечери! И какое восхищение должна вызывать также и в наших сердцах евхаристическая Тайна!

Пища истины

2. В Таинстве алтаря Господь идет навстречу человеку, созданному по образу и подобию Божию (ср. *Быт* 1,27), становясь его попутчиком. В этом Таинстве Господь соделывает Себя пищей для человека, страждущего истины и свободы. Поскольку лишь истина может сделать нас по-настоящему свободными (ср. *Ин* 8,36), Христос становится для нас пищей Истины. Глубоко знавший человеческую природу св. Августин указал, что человек действует добровольно, без принуждения, когда его что-то привлекает и вызывает в нем желание. Задаваясь вопросом о том, что, в конечном счете, может двигать человеком в глубине его души, св. епископ восклицает: «Может ли душа желать чего-то более страстно, чем истины?»². В самом деле, каждый человек несет в себе желание высшей и окончательной истины. Поэтому Иисус Христос, «путь и истина и жизнь» (*Ин* 14,6), обращается к исполненному тоски сердцу человека – который чувствует себя жаждущим паломником, – к сердцу, вздыхающему по источнику жизни, к сердцу, выпрашивающему Истину. Иисус Христос есть воплощенная Истина, привлекающая к Себе мир. «Иисус есть путеводная звезда человеческой свободы: без Него она теряет свои ориентиры, поскольку без знания истины свобода извращается, превращается в изоляцию и сводится к пустому капризу. С Ним же свобода вновь обретает себя».³ В таинстве Евхаристии Иисус нам особо показывает *истину любви*, которая является самой сущностью Бога. Именно эта евангельская истина касается каждого человека и всего человека. Поэтому Церковь, видящая в Евхаристии свой жизненный стержень, постоянно стремится возвещать всем, *opportune importune, вовремя и не вовремя* (ср. 2 *Тм* 4,2), что Бог есть любовь.⁴ Именно потому, что Христос сделался для нас пищей Истины, Церковь обращается к человеку, призывая его добровольно принять дар Божий.

Развитие евхаристического обряда

3. Глядя на двухтысячелетнюю историю Божией Церкви, направляемой премудрым деянием Святого Духа, мы преисполнены восхищения и благодарности за упорядоченное во времени развитие обрядовых форм, в которых воспоминаем событие нашего спасения. От многочисленных форм

первых веков, которые и сегодня сияют в обрядах древних Восточных Церквей, до распространения римского обряда; от четких указаний Тридентского Собора и Миссала св. Пия V до литургического обновления, введенного II Ватиканским Собором: на каждом этапе истории Церкви евхаристическое богослужение, как источник и вершина ее жизни и миссии, сияет в литургическом обряде во всем своем многообразном богатстве. XI очередная общая Ассамблея Синода епископов, состоявшаяся с 2 по 23 октября 2005 года в Ватикане, выразила по отношению к этой истории глубокую благодарность Богу, признав действующей в ней силу Святого Духа. Отцы Синода констатировали и особо подчеркнули благотворное влияние, которое оказала на жизнь Церкви литургическая реформа, начатая II Ватиканским Собором.¹ У Синода епископов была возможность оценить ее принятие после окончания заседаний Собора. Было высказано огромное множество оценок. Выявленные трудности и даже некоторые злоупотребления – было заявлено – не могут омрачить благо и ценность литургического обновления, в котором содержатся все еще не до конца исследованные богатства. Речь конкретно идет о том, чтобы воспринимать введенные Собором изменения в русле единства, характеризующего историческое развитие самого обряда, не внося искусственных разрывов.²

Синод епископов и Год Евхаристии

4. Кроме того, необходимо подчеркнуть связь Синода епископов о Евхаристии с тем, что в последние годы произошло в жизни Церкви. Прежде всего следует вспомнить о Великом Юбилее 2000 года, которым мой возлюбленный предшественник, Слуга Божий Иоанн Павел II ввел Церковь в третье христианское тысячелетие. Юбилейный Год, несомненно, имел ярко выраженную евхаристическую направленность. Нельзя также забывать о том, что Синоду епископов предшествовал, и в определенном смысле подготовил его, Год Евхаристии, объявленный с великой прозорливостью Иоанном Павлом II для всей Церкви. Этот период, начатый международным евхаристическим конгрессом в Гвадалахаре в октябре 2004 года, завершился 23 октября 2005 года – по окончании XI Синодальной Ассамблеи – канонизацией пяти блаженных, особо отличившихся евхаристическим благочестием: епископ Йозеф Бильчевский, пресвитеры Газтано Катанозо, Зигмунд Гораздовски, Альберто Уртадо Кручага, и монах-капуцин Феликс Никозийский. Благодаря учению, изложенному Иоанном Павлом II в Апостольском послании *Mane nobiscum Domine*³, и ценным рекомендациям Конгрегации богослужения и таинств,⁴ диоцезы и различные церковные институты предприняли множество начинаний с целью пробудить и усилить в верующих евхаристическую веру, усилить заботу о должном совершении богослужений и поощрить евхаристическую Адорацию, побудить к действенной солидарности, которая, исходя из Евхаристии, достигала бы нуждающихся. Наконец, необходимо упомянуть о важности последней энциклики моего глубоко чтимого предшественника, *Ecclesia de Eucharistia*⁵, в которой он оставил нам надежный авторитетный ориентир о евхаристическом учении и высшее свидетельство о том главном месте, которое занимало в его жизни это божественное Таинство.

Цель настоящего Обращения

5. Это постсинодальное Апостольское обращение имеет целью вновь рассмотреть многообразное богатство размышлений и предложений, возникших на недавней очередной общей Ассамблее Синода епископов, – начиная с *Lineamenta* до *Propositiones*, через *Instrumentum laboris*, *Relationes ante et post disceptationem*, выступления Отцов Синода, *auditores* и братских делегаций, – чтобы разъяснить некоторые основные линии задачи, направленной на то, чтобы вызвать в Церкви новый импульс и евхаристическое рвение. Будучи осведомлен о том огромном доктринальном и дисциплинарном наследии, накопившемся в ходе веков об этом Таинстве,¹⁰ в настоящем документе я желаю прежде всего рекомендовать – приняв просьбу Отцов Синода,¹¹ – чтобы христианский народ глубже осознал связь между *евхаристической Тайной, литургическим действием и новым духовным культом*, исходящим из Евхаристии как *таинства любви*. С этой точки зрения я намерен связать настоящее Обращение с моей первой энцикликой *Deus caritas est*, в которой я неоднократно говорил о таинстве Евхаристии, чтобы подчеркнуть ее связь с христианской любовью, как по отношению к Богу, так и к ближнему: «Воплощенный Бог привлекает всех к Себе. Из этого понятно, почему агапэ теперь становится также одним из имен Евхаристии: в ней агапэ Бога приходит к нам физически, в осязаемом проявлении, чтобы продолжить свое деяние в нас и через нас»¹².

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

ЕВХАРИСТИЯ, ТАЙНА, ЧТОБЫ В НЕЕ ВЕРОВАТЬ

**«Вот дело Божие, чтобы вы веровали в Того, Кого Он послал»
(Ин 6,29)**

Евхаристическая вера Церкви

6. «Тайна веры!» Этим восклицанием, которое произносится сразу после слов освящения, священник провозглашает прославляемую тайну и выражает свое изумление субстанциальным превращением хлеба и вина в тело и кровь Господа Иисуса, в реальность, превышающую всякое человеческое разумение. Действительно, Евхаристия в полном смысле слова является «тайной веры»: «Она есть краткое содержание и сумма нашей веры».¹³ Вера Церкви является по существу евхаристической верой и питается она особенным образом за трапезой Евхаристии. Вера и Таинства – это два взаимодополняемых аспекта церковной жизни. Возникающая от возвещения Слова Божия, вера питается и возрастает в благодатной встрече с воскресшим Господом, которая происходит в Таинствах: «Вера выражает себя в обряде, а обряд укрепляет и усиливает веру».¹⁴ Поэтому Таинство алтаря всегда находится в центре церковной жизни; «Благодаря Евхаристии Церковь возрождается вновь и вновь!»¹⁵ Чем глубже евхаристическая вера в Народе Божиим, тем более активным является его участие в церковной жизни, через убежденную приверженность миссии, которую поручил Своим ученикам Христос. Свидетелем этого является сама история Церкви. Каждая большая реформа связана определенным образом с

новым открытием веры в евхаристическом присутствии Господа посреди Своего народа.

Пресвятая Троица и Евхаристия

Хлеб, сшедший с небес

7. Главной реальностью евхаристической веры является сама тайна Бога, тринитарная Любовь. В беседе Иисуса с Никодимом есть по этому поводу одно просвещающее выражение: «Бог так возлюбил мир, что отдал Сына Своего Единородного, дабы всякий верующий в Него, не погиб, но имел жизнь вечную. Ибо не послал Бог Сына Своего в мир, чтобы судить мир, но чтобы мир спасен был чрез Него» (*Ин* 3,16-17). В этих словах показан глубочайший источник дара Божия. Иисус в Евхаристии дарует не «что-то», но самого Себя; Он жертвует Свое тело и проливает Свою кровь. Тем самым Он дарует Себя в целостности Своего существования, открывая изначальный источник этой любви. Он есть Сын предвечный, данный нам Отцом. В Евангелии мы слышим об этом слова Иисуса, когда Он, накормив толпы народа умножением хлебов и рыб, говорит Своим собеседникам, следовавшим за Ним до синагоги Капернаума: «Не Моисей дал вам хлеб с неба, а Отец Мой дает вам истинный хлеб с небес. Ибо хлеб Божий есть тот, который сходит с небес и дает жизнь миру» (*Ин* 6,32-33), – и в итоге отождествляет Самого Себя, Свою плоть и кровь с этим хлебом: «Я хлеб живой, сшедший с небес; ядущий хлеб сей будет жить вовек; хлеб же, который Я дам, есть Плоть Моя, которую Я отдам за жизнь мира» (*Ин* 6,51). Таким образом, Иисус являет Себя как хлеб жизни, даруемый предвечным Отцом людям.

Бескорыстный дар Пресвятой Троицы

8. В Евхаристии открывается замысел любви, определяющий всю историю спасения (ср. *Еф* 1,10; 3,8-11). В ней *Deus Trinitas* – Который Сам в Себе есть любовь (ср. 1 *Ин* 4,7-8) – полностью вовлекает Себя в нашу человеческую природу. В хлебе и вине, под видом которых Христос дарует нам Себя в пасхальной трапезе (ср. *Лк* 22,14-20; 1 *Кор* 11,23-26), вся божественная жизнь достигает нас и передается нам в форме Таинства. Бог есть совершенное общение любви между Отцом, Сыном и Святым Духом. Уже в творении человек призван в некоторой степени разделить животворное дыхание Бога (ср. *Быт* 2,7). Но именно в умершем и воскресшем Христе и в излиянии Святого Духа, которое дается без меры (ср. *Ин* 3,34), мы становимся сопричастниками божественной сокровенности.¹⁶ То есть, Иисус, Который «Духом Святым принес Себя непорочного Богу» (*Евр* 9,14), в евхаристическом даре сообщает нам самую божественную жизнь. Это абсолютно бескорыстный дар, соответствующий лишь обетованиям Бога, исполненным сверх всякой меры. Церковь принимает этот дар, поклоняется ему и прославляет его в духе верного послушания. «Тайна веры» – это тайна тринитарной Любви, участвовать в которой мы были призваны по благодати. Поэтому и мы должны воскликнуть вместе со св. Августином: «Воистину, ты видишь Троицу, если видишь любовь милосердную!»¹⁷

Евхаристия: Иисус, истинный жертвенный Агнец

Новый и вечный завет в крови Агнца

9. Миссия, ради которой Иисус пришел к нам, достигает свершения в пасхальной Тайне. С высоты креста, с которого Он всех привлекает к Себе (ср. *Ин* 12,32), прежде чем «предать дух», Он говорит: «Совершилось!» (*Ин* 19,30). В тайне Его послушания до смерти и смерти крестной (ср. *Фил* 2,8) был заключен новый и вечный завет. Свобода Бога и свобода человека окончательно встретились в Его распятой плоти, в нерасторжимом и действующем вечно договоре. Также и грех человека был искуплен Сыном Божиим раз и навсегда (ср. *Евр* 7,27; 1 *Ин* 2,2; 4,10). Как я уже утверждал, «в Его смерти на кресте свершается то обращение Бога против Самого Себя, в котором Он жертвует Собой, чтобы возвысить человека и спасти его – это любовь, в ее самой радикальной форме».¹⁸ В пасхальной Тайне воистину свершилось наше освобождение от зла и от смерти. Устанавливая Евхаристию, Иисус Сам говорил о «новом и вечном завете», заключенном в излитой Им крови (ср. *Мф* 26,28; *Мк* 14,24; *Лк* 22,20). Эта высшая цель Его миссии была очевидна уже с самого начала Его публичной жизни. Действительно, Иоанн Креститель, увидев на берегу Иордана идущего навстречу ему Иисуса, восклицает: «Вот Агнец Божий, Который берет на Себя грех мира» (*Ин* 1,29). Знаменательно, что это же самое выражение звучит всякий раз, как мы служим Святую мессу, в призыве священника приблизиться к алтарю: «Вот Агнец Божий, берущий на Себя грехи мира. Блаженны призванные на вечерю Агнца». Иисус есть истинный пасхальный агнец, добровольно принесший Себя в жертву ради нас, осуществив таким образом новый и вечный завет. Евхаристия содержит в себе эту радикальную новизну, которая вновь и вновь предлагается нам в каждом богослужении.¹⁹

Установление Евхаристии

10. Таким образом, мы подошли к размышлению над установлением Евхаристии во время Тайной Вечери. Это случилось во время ритуальной вечери, которая представляла собой воспоминание о главном событии израильского народа: освобождении из египетского рабства. Эта ритуальная трапеза, связанная с принесением в жертву агнцев (ср. *Исх* 12,1-28.43-51), была памятью о прошлом, но в то же время также пророческой памятью, то есть провозглашением будущего освобождения. В самом деле, народ чувствовал, что то освобождение не было окончательным, поскольку его история была все еще слишком связана с рабством и грехом. Воспоминание о древнем освобождении рождало, таким образом, потребность и ожидание более глубокого, радикального, универсального и окончательного спасения. Именно в этот контекст Иисус вносит новизну Своего дара. В молитве хвалы, *Berakah*, Он благодарит Отца не только за великие события прошлой истории, но и за Свое «прославление». Устанавливая таинство Евхаристии, Иисус предвосхищает и заключает [в него] Жертву креста и победу воскресения. Одновременно Он открывает Себя как истинный жертвенный Агнец,

предназначенный замыслом Отца еще прежде создания мира, как говорится в Первом Послании Петра (ср. 1,18-20). Помещая Свой дар в этот контекст, Иисус демонстрирует спасительный смысл Своей смерти и воскресения – тайны, которая становится обновляющей реальностью истории и всего космоса. Установление Евхаристии показывает, как эта смерть – сама по себе жестокая и абсурдная – стала в Иисусе высшим деянием любви и окончательным освобождением человечества от зла.

Figura transit in veritatem

11. Таким образом Иисус вводит Свое радикальное *novum* в рамки иудейской жертвенной вечери. Нам, христианам, больше нет необходимости повторять эту вечерю. Как справедливо говорят Отцы, *figura transit in veritatem*: то, что возвещало будущие реальности, теперь уступило место самой истине. Древний обряд исполнился и был окончательно преодолен через дар любви воплощенного Сына Божия. Пища истины, Христос, принесенный в жертву за нас, «*dat ... figuris terminum*», «явлен... в образе бrenного».²⁰ Словами заповеди «*Сие творите в Мое воспоминание*» (Лк 22,19; 1 Кор 11,25) Он просит нас соответствовать Его дару и представлять его в виде Таинства. То есть, Господь этими словами, так сказать, выражает надежду, что Его Церковь, рожденная из Его жертвы, примет этот дар, развивая под руководством Святого Духа литургическую форму Таинства. В самом деле, память о Его совершенном даре заключается не в простом повторении Тайной Вечери, но именно в Евхаристии, то есть в радикальной новизне христианского культа. Таким образом, Иисус оставил нам задачу войти в Его «ныне»: «Евхаристия вовлекает нас в жертву Иисуса. В ней мы не только статически принимаем воплощенный *Logos*, но также включаемся в динамику Его приношения».²¹ Он «привлекает нас в Себя».²² Субстанциальное обращение хлеба и вина в Его тело и кровь вводит в творение принцип радикального изменения – нечто вроде «расщепления атомного ядра», используя хорошо знакомое нам сегодня выражение, – проникающего в самые глубины бытия, изменение, которое должно вызвать процесс трансформации реальности, конечной целью которого будет преобразование всего мира до такого состояния, когда Бог будет все во всех (ср. 1 Кор 15,28).

Святой Дух и Евхаристия

Иисус и Святой Дух

12. Вместе со Своим словом, а также хлебом и вином Господь Сам дал нам главные элементы нового культа. Церковь, Его Невеста, призвана день за днем совершать евхаристическую трапезу в память о Нем. Таким образом она вписывает искупительную жертву своего Жениха в историю людей и делает ее таинственно присутствующей во всех культурах. Эта великая тайна совершается в литургических формах, которые Церковь, просвещаемая Святым Духом, развивает во времени и в пространстве.²³ В связи с этим необходимо пробудить в нас осознание решающей роли, которую играет Святой Дух в развитии литургической формы и в углублении божественных тайн. Дух Святой – первый дар верующим,²⁴ действовавший еще при

сотворении (ср. *Быт* 1,2) – полностью присутствует во всей жизни воплощенного Слова: Иисус Христос зачат Девою Марией силою Духа Святого (ср. *Мф* 1,18; *Лк* 1,35); в начале Своей публичной миссии, на берегах Иордана, Иисус видит, как Дух нисходит на Него в виде голубя (ср. *Мф* 3,16 и паралл.); в этом же самом Духе Он действует, говорит и радуется (ср. *Лк* 10,21); и в Нем же Он может принести Себя в жертву (ср. *Евр* 9,14). В так называемых «прощальных речах», приведенных Иоанном, Иисус проводит четкую связь между даром Своей жизни в пасхальной тайне и даром Духа Своим ученикам (ср. *Ин* 16,7). По воскресении, неся на Своем теле знаки страстей, Он может изливать Духа (ср. *Ин* 20,22), делая Своих учеников участниками Его миссии (ср. *Ин* 20,21). Затем Дух будет учить всему учеников и напоминать им все, что сказал Христос (ср. *Ин* 14,26), поскольку Ему, как Духу истины (ср. *Ин* 15,26), надлежит посвятить учеников в полноту [этой] истины (ср. *Ин* 16,13). В рассказе о *Деяниях* Дух нисходит на апостолов, собравшихся вместе с Марией на молитву в день Пятидесятницы (ср. 2,1-4), и Он вдохновляет их на миссию возвещать Благоую весть всем народам. Поэтому именно в силу деяния Святого Духа Сам Иисус остается присутствующим и действующим в Своей Церкви, начиная с ее жизненного центра, которым является Евхаристия.

Святой Дух и Евхаристическое богослужение

13. С этой точки зрения становится понятной решающая роль Святого Духа в Евхаристическом богослужении и особенно в связи с пресуществлением. Отцы Церкви отчетливо осознавали это. Св. Кирилл Иерусалимский напоминает нам в своих *Поучениях*, что мы «призываем Бога милосердного послать Духа Своего Святого на стоящие перед нами хлеб и вино, дабы Он преобразовал хлеб в тело Христово, а вино – в кровь Христову. Все, к чему прикасается Святой Дух, освящается и полностью преобразуется».²⁵ Иоанн Златоуст также подчеркивает, что священник призывает Святого Духа, когда совершает Жертву:²⁶ служитель, подобно Илии, – говорит он – призывает Духа Святого, дабы «через благодать, нисходящую на жертву, воспламенились все души».²⁷ Для духовной жизни верных очень важным является более четкое осознание богатства анафоры: вместе со словами Христа, которые Он произнес во время Тайной Вечери, она содержит эпиклезу, то есть воззвание к Отцу, чтобы Он послал дар Духа, с тем, чтобы хлеб и вино стали телом и кровью Иисуса Христа и чтобы «вся община становилась телом Христовым».²⁸ Дух, призываемый предстоятельствующим священником на принесенные на алтарь дары хлеба и вина, является тем же самым Духом, Который соединяет верных «в единое тело», делая их духовной жертвой, благоугодной Отцу.²⁹

Евхаристия и Церковь

Евхаристия – причинный принцип Церкви

14. Через евхаристическое Таинство Иисус вовлекает верных в Свое «ныне»; таким образом Он показывает нам связь, которую хотел установить между Собой и нами, между Своей личностью и Церковью. Действительно, Сам

Христос в крестной жертве породил Церковь как Свою невесту и Свое тело. Отцы Церкви много размышляли о связи между происхождением Евы из ребра спящего Адама (ср. *Быт* 2,21-23) и новой Евы, Церкви, из зияющего бока Христа, погруженного в смертный сон: из пронзенного бока – рассказывает Иоанн – истекла кровь и вода (ср. *Ин* 19,34), символ таинств.³⁰ Созерцательный взгляд «на Того, Которого пронзили» (*Ин* 19,37) ведет нас к размышлению о причинно-следственной связи между жертвой Христа, Евхаристией и Церковью. Церковь, действительно, «живет Евхаристией».³¹ Поскольку в ней делается присутствующей искупительная жертва Христа, следует прежде всего признать, что «существует причинно-следственная связь между самым началом Церкви и Евхаристией».³² Евхаристия есть Христос, Который дарует Себя нам, постоянно созидая нас как Свое тело. Поэтому, во впечатляющей взаимосвязи между Евхаристией, созидающей Церковь и самой Церковью, совершающей Евхаристию,³³ главной причинно-следственной связью является та, что выражена в первой формуле: Церковь может совершать тайну Христа, присутствующего в Евхаристии и поклоняться ей именно потому, что Сам Христос первым подарил Себя ей в жертве Креста. Способность Церкви «совершать» Евхаристию полностью укоренена в даре, который сделал ей Христос из Самого Себя. Здесь также открывается убедительный аспект формулировки св. Иоанна: «Он первым возлюбил нас» (1 *Ин* 4,19). Таким образом и мы в каждом богослужении исповедуем первенство дара Христа. Причинное влияние Евхаристии на рождение Церкви окончательно раскрывает не только хронологический, но и онтологический приоритет того, что именно Христос полюбил нас «первым». Он навечно является Тем, Кто первым любит нас.

Евхаристия и церковная общность

15. Следовательно, Евхаристия составляет бытие и действие Церкви. Поэтому древняя христианская традиция обозначала одними и теми же словами - «*Corpus Christi*» - тело, рожденное Девой Марией, евхаристическое Тело и церковное Тело Христа.³⁴ Этот факт, находящий множество подтверждений в предании, помогает нам глубже осознать нераздельность между Христом и Церковью. Господь Иисус, принеся Себя в жертву за нас, действенным образом предвозвестил в Своем даре тайну Церкви. Характерно, что вторая евхаристическая молитва, призывая Духа Утешителя, формулирует молитву о единстве Церкви таким образом: «*Чтобы Дух Святой объединил нас, принимающих Тело и Кровь Христа*». Эти слова помогают легко понять, как *res* евхаристического Таинства становится единством верных в церковной общности. Евхаристия предстает, таким образом, у основания Церкви как тайна общения.³⁵

На связь между Евхаристией и *communio* уже обращал внимание Слуга Божий Иоанн Павел II в своей энциклике *Ecclesia de Eucharistia*. Он говорил о памятовании Христа как о «высшем сакраментальном проявлении сопричастности в Церкви».³⁶ Единство церковного общения проявляется конкретно в христианских общинах и возобновляется в евхаристическом акте, который их объединяет и подразделяет на поместные Церкви, «*in quibus et ex*

quibus una et unica Ecclesia catholica existit («в которых и из которых состоит единая и единственная вселенская (*catholica*) Церковь»)³⁷ Именно реальность единой Евхаристии, совершаемой в каждом диоцезе вокруг своего епископа, помогает нам понять, как те же самые поместные Церкви существуют *in* и *ex Ecclesia*. Действительно, «единство и неделимость евхаристического Тела Господня подразумевает единство Его мистического Тела, которым является единая и неделимая Церковь. Из самой сути Евхаристии возникает необходимая открытость каждой общины, совершающей ее, каждой поместной Церкви: увлекаемые в открытые объятия Господа, они включаются в Его единое и неделимое Тело».³⁸ Поэтому во время совершения Евхаристии каждый верный находится в *Его* Церкви, то есть, в Церкви Христа. С этой должным образом понятой евхаристической точки зрения церковное общение становится реальностью через свою вселенскую природу.³⁹ Подчеркивание этой евхаристической основы церковного общения может эффективно способствовать также экуменическому диалогу с Церквями и церковными Общинами, которые находятся в неполном общении с Престолом Петра. Евхаристия объективно устанавливает тесную связь единства между католической Церковью и православными Церквями, сохранившими подлинную и целостную природу тайны Евхаристии. Вместе с тем, значимость, придаваемая церковному характеру Евхаристии, может стать одним из главных пунктов диалога также с общинами, рожденными Реформой.⁴⁰

Евхаристия и Таинства

Таинственность Церкви

16. II Ватиканский Собор напомнил, что «Все Таинства, равно как и все церковные служения и труды апостольства, тесно связаны со святой Евхаристией и к ней направлены. Ведь в Святейшей Евхаристии содержится всё духовное благо Церкви, то есть Сам Христос, Пасха наша и Хлеб живой, через Плоть Свою, Святым Духом оживотворённую и животворящую, подающий жизнь людям, которые таким образом призываются и побуждаются в единении с Ним приносить в жертву самих себя, свой труд и всё тварное».⁴¹ Эта тесная связь Евхаристии со всеми другими Таинствами и с христианской жизнью становится понятнее во всей своей глубине, когда тайну самой Церкви мы созерцаем как таинство.⁴² По этому поводу II Ватиканский Собор утверждал, что «Церковь составляет во Христе своего рода таинство — то есть знамение и орудие — глубокого единения с Богом и единства всего рода человеческого».⁴³ Она, как «народ, — говорит св. Киприан, — собранный единством Отца, Сына и Святого Духа»,⁴⁴ является таинством тринитарного общения.

Тот факт, что Церковь является «всеобщим таинством спасения»⁴⁵ показывает, как таинственное «домостроительство» определяет в конечном счете способ, которым Христос, единственный Спаситель, через Своего Духа входит в нашу жизнь, в специфичность ее условий. Церковь *принимает себя* и одновременно *выражает себя* в семи Таинствах, через которые благодать Бога влияет

конкретным образом на жизнь верных, дабы, искупленная Христом, вся она стала угодной Богу жертвой. В связи с этим хочу подчеркнуть здесь некоторые элементы, выявленные Отцами Синода, для понимания связи всех Таинств с евхаристической Тайной.

I. Евхаристия и христианская инициация

Евхаристия, полнота христианской инициации

17. Если Евхаристия воистину является источником и вершиной миссии Церкви, то из этого следует прежде всего, что путь христианского посвящения имеет своей исходной точкой возможность приступать к этому таинству. В связи с этим, как сказали Отцы Синода, следует спросить себя, насколько глубоко христиане в наших общинах чувствуют тесную связь между Крещением, Миропомазанием и Евхаристией.⁴⁶ Ведь мы принимаем крещение и миропомазание ради того, чтобы приступать к Евхаристии. Этот факт влечет за собой обязательство способствовать в пастырской практике более цельному восприятию пути христианского посвящения. Таинство Крещения, - через которое мы сообразуемся Христу,⁴⁷ включаясь в Церковь и становясь детьми Божиими, - является дверью, через которую мы получаем доступ ко всем Таинствам. Через него мы включаемся в единое Тело Христа (ср. 1 Кор 12,13), в народ священства. И все же, именно участие в евхаристической Жертве совершенствует в нас то, что было нам даровано в Крещении. Дары Духа также даны для созидания Тела Христова (1 Кор 12) и для вящего евангельского свидетельства в мире.⁴⁸ Поэтому Святейшая Евхаристия ведет к полноте христианского посвящения и является средоточием и целью всей таинственной жизни.⁴⁹

Порядок Таинств инициации

18. В связи с этим необходимо уделить внимание теме порядка принятия Таинств посвящения. В Церкви существуют разные традиции. Это разнообразие проявляется со всей очевидностью в церковных обычаях Востока,⁵⁰ да и в самой западной практике – в том, что касается посвящения взрослых,⁵¹ по сравнению с посвящением детей.⁵² Тем не менее, эти различия не являются собственно догматическими, но имеют пастырский характер. Необходимо выяснить конкретным образом, какая практика на самом деле может лучше помочь верным поставить в центр таинство Евхаристии, как реальность, к которой устремлена вся инициация. Епископским конференциям – при тесном сотрудничестве с компетентными ведомствами Римской Курии – следует проверить действенность актуальных путей посвящения, чтобы воспитательное воздействие наших общин помогало христианину постоянно возрастать и прийти в своей жизни к подлинно евхаристической установке, так, чтобы быть способным дать отчет в своем уповании, соответствующим нашему времени способом (ср. 1 Петр 3,15).

Инициация, церковная община и семья

19. Следует всегда помнить, что все христианское посвящение – это путь обращения, который следует совершать с Божьей помощью и при постоянной

поддержке церковной общины, будь то в случаях, когда взрослый человек просит принять в Церковь, - как это происходит в местах первой евангелизации и во многих секуляризированных зонах, - либо когда родители просят о Таинствах для своих детей. В связи с этим хочу обратить внимание прежде всего на связь между христианским посвящением и семьей. В рамках пастырской деятельности следует всегда приобщать христианскую семью к процессу посвящения. Принятие Крещения, Миропомазания и первого Причастия – это решающие моменты не только для принимающего их человека, но и для всей семьи, которая должна осуществлять свою воспитательную задачу при поддержке членов церковной общины.⁵³ Здесь мне хотелось бы подчеркнуть важность первого Причастия. У множества верных этот день по праву остается запечатленным в памяти, как первый момент, когда они пусть еще смутно, ощутили важность личной встречи с Иисусом. В пастырстве приходов следует должным образом оценивать столь важный случай.

II. Евхаристия и таинство Примирения

Их внутренняя связь

20. Отцы Синода справедливо утверждали, что любовь к Евхаристии ведет ко все большему осознанию ценности также и таинства Примирения⁵⁴. В силу связи между этими двумя таинствами настоящая катехеза о смысле Евхаристии не может быть отделена от изложения смысла покаяния (ср. 1 Кор 11,27-29). Конечно же, мы видим, как в наше время верные окружены культурой, которая стремится подавить чувство греха⁵⁵, способствуя поверхностному поведению, ведущему к тому, что забывают о необходимости пребывать в благодати Божией, чтобы достойно приступить к таинственному причастию⁵⁶. Действительно, утрата осознания греха всегда влечет за собой также некую поверхностность в понимании самой любви Бога. Весьма полезно напоминать верным о тех элементах, которые, в рамках обряда внутри святой Мессы, выражают осознание собственного греха и, одновременно, о милосердии Бога⁵⁷. Кроме того, связь между Евхаристией и Примирением напоминает нам, что грех никогда не является чем-то исключительно личным; он всегда наносит рану также и церковной общине, в которую мы включены благодаря Крещению. Поэтому, как говорили Отцы Церкви, Покаяние есть *laboriosus quidam baptismus, многотрудное крещение*,⁵⁸ подчеркивая таким образом, что в результате обращения также восстанавливается полное церковное общение, что выражается в возможности вновь приступить к Причастию.⁵⁹

Некоторые пастырские задачи

21. Синод напомнил, что задача епископов в своих диоцезах заключается в том, чтобы решительно восстановить педагогику обращения, которая рождается из Евхаристии, и пробуждать в верных стремление к более частой исповеди. Всем священникам следует щедро, с усердием и компетентностью, посвятить себя преподаванию таинства Покаяния.⁶⁰ В связи с этим следует уделить внимание тому, чтобы исповедальни в наших церквях располагались на видном месте и

выражали значение этого Таинства. Я прошу пастырей внимательно следить за тем, как преподается таинство Примирения, ограничивая практику коллективного отпущения грехов исключительно предусмотренными случаями,⁶¹ поскольку лишь индивидуальное отпущение грехов является единственно нормальным способом.⁶² В связи с необходимостью вновь открыть значение таинственного прощения, пусть во всех диоцезах всегда будет *Пенитенциарий*.⁶³ И, наконец, для нового осознания связи между Евхаристией и Примирением действенную помощь может оказать взвешенная и углубленная практика *индальгенции*, используемая для себя или для умерших. С ее помощью получают «отпущение перед Богом временной кары за грехи, вина за которые уже изглажена».⁶⁴ Использование индальгенций позволяет нам понять, что только своими собственными силами мы не можем возместить за совершенное зло, и что грехи каждого наносят ущерб всей общине; кроме того, практика индальгенции, - охватывая кроме учения о бесконечных заслуг Христа также учение об общении святых, - говорит нам, «сколь глубоко мы соединены друг с другом во Христе и насколько сверхъестественная жизнь каждого может быть полезна для других».⁶⁵ Поскольку сама ее форма предусматривает, как одно из условий, совершение исповеди и таинственного причастия, ее практика может действительно поддержать верных на пути обращения и в осознании центральности Евхаристии в христианской жизни.

III. Евхаристия и Елеопомазание больных

22. Иисус не только послал Своих учеников исцелять больных (ср. *Мф* 10,8; *Лк* 9,2; 10,9), но и установил для них особое таинство: Елеопомазание больных.⁶⁶ *Послание Иакова* свидетельствует о том, что это таинство уже присутствовало в первой христианской общине (ср. 5,14-16). Если Евхаристия показывает, как страдания и смерть Христа были преобразованы в любовь, то Елеопомазание больных, в свою очередь, приобщает страждущего к жертве, которую соделал из Себя Христос ради спасения всех, так, чтобы и он мог – в тайне общения святых – участвовать в искуплении мира. Связь между этими Таинствами проявляется, кроме того, с усугублением болезни: «Тем, кто покидает эту жизнь, Церковь предлагает, вдобавок к Елеопомазанию, Евхаристию как последнее святое напутствие (виатик)».⁶⁷ Принимаемое в момент перехода к Отцу, Причащение Тела и Крови Христа являет себя как семя вечной жизни и сила воскресения: «Ядущий Мою Плоть и пьющий Мою Кровь имеет жизнь вечную, и Я воскрешу его в последний день» (*Ин* 6,54). Поскольку виатик приоткрывает больному полноту пасхальной тайны, необходимо обеспечить ему возможность принятия этого таинства.⁶⁸ Пастырская забота и внимание к больным принесет, несомненно, духовную выгоду всей общине, ибо, что сделали мы самому малому, то сделали Самому Иисусу (ср. *Мф* 25,40).

IV. Евхаристия и таинство Священства

In persona Christi capitis

23. Внутренняя связь между Евхаристией и таинством Рукоположения протекает из слов Самого Иисуса на Тайной Вечере: «Сие творите в Мое

воспоминание» (Лк 22,19). Действительно, накануне Своей смерти Иисус установил Евхаристию и одновременно основал *священничество Нового Завета*. Он есть священник, жертва и алтарь: посредник между Богом Отцом и Его народом (ср. *Евр* 5,5-10), жертва умилоствления (ср. 1 *Ин* 2,2; 4,10) приносящая себя на алтарь креста. Никто не может сказать «сие есть тело Мое» и «сия есть чаша крови Моей», как только от имени и от лица Христа, единственного Первосвященника Нового Завета (ср. *Евр* 8-9). Синод Епископов во время других ассамблей уже рассматривал тему рукоположенного священства, как в связи с идентичностью служения,⁶⁹ так и относительно подготовки кандидатов.⁷⁰ В этот раз, в свете диалога, состоявшегося на последней синодальной Ассамблее, я считаю важным напомнить о нескольких важных пунктах, которые касаются отношения между евхаристическим Таинством и Рукоположением. Прежде всего необходимо подчеркнуть, что связь между *священническим Рукоположением и Евхаристией* видна именно в Мессе, предстоятельствуемой епископом или пресвитером *в лице Христа-Главы*.

Согласно учению Церкви, рукоположение священника является неперменным условием для действительного совершения Евхаристии,⁷¹ поскольку «в церковном служении рукоположенного священника Сам Христос присутствует в Своей Церкви как Глава Тела, Пастырь стада, Первосвященник искупительного жертвоприношения».⁷² Конечно, рукоположенный служитель «действует также от имени всей Церкви, предстоя перед Богом в молитве Церкви, и в особенности – совершая Евхаристическую жертву».⁷³ Поэтому необходимо, чтобы священники осознавали, что в своем служении они всегда должны выдвигать на первый план не себя или свое мнение, но Иисуса Христа. Любая попытка сделать себя героями литургического действия противоречит священнической идентичности. Священник является прежде всего слугой, и он должен постоянно стремиться быть знаком, который, как послушный инструмент в руках Христа, отсылает к Нему. Это особым образом выражается в смирении, с которым священник возглавляет литургию, в послушании обряду, соответствуя ему сердцем и умом, избегая всего, что может создать неуместное впечатление, будто ему принадлежит главенствующая роль. Поэтому я советую духовенству всегда углублять осознание собственного Евхаристического служения как смиренного служения Христу и Его Церкви. Священничество, как говорил св. Августин, есть *amoris officium, служение любви*,⁷⁴ оно есть служение доброго пастыря, полагающего Свою жизнь за овец (ср. *Ин* 10,14-15).

Евхаристия и священнический целибат

24. Отцы Синода пожелали подчеркнуть, что служебное священство требует – через Рукоположение – полного уподобления Христу. При всем уважении иной практики и традиции Восточных Церквей, необходимо вновь подтвердить глубокий смысл священнического целибата, который по праву считается бесценным богатством; в восточной практике он находит свое подтверждение в том, что в епископы избирают только среди тех, кто живет в безбрачии и в том, что решение многих пресвитеров принять безбрачие окружено большим

почетом. В этом выборе священника находят характерное выражение преданность, уподобляющая его Христу, и исключительное посвящение себя Царству Божию.⁷⁵ Тот факт, что Сам Христос, вечный Первосвященник, прожил свою миссию вплоть до крестной жертвы в состоянии безбрачия, является надежным ориентиром для понимания смысла традиции Латинской Церкви в этом вопросе. Поэтому недостаточно понимать священнический celibat в сугубо функциональных терминах, поскольку он представляет собой особое соответствие стилю жизни Самого Христа. Этот выбор является прежде всего супружеским; это отождествление с сердцем Христа-Жениха, отдающим жизнь за Свою Невесту. В единстве с великой церковной традицией, с II Ватиканским Собором⁷⁶ и с Понтификами, моими предшественниками⁷⁷, я вновь подчеркиваю красоту и важность священнической жизни, прожитой в celibate, в знак полного и исключительного посвящения себя Христу, Церкви и Царству Божию, и, следовательно, подтверждаю обязательность безбрачия для латинской традиции. Священнический celibat, проживаемый в духе зрелости, радости и посвящения, является величайшим благословением для Церкви и для самого общества.

Нехватка священников и пастырство призваний

25. Говоря о связи между таинством Рукоположения и Евхаристией, Синод рассмотрел проблему, возникающую в разных диоцезах из-за нехватки священников. Это происходит не только в местах первой эвангелизации, но и во многих странах с древними христианскими традициями. Решению проблемы, несомненно, поможет более равномерное распределение духовенства. Для этого необходимо добиться понимания ситуации на всех уровнях. Епископам надлежит обеспечить – привлекая также монашеские общины и новые церковные организации, с учетом их харизмы – более равномерное распределение духовенства и побуждать священников к большей готовности служить Церкви там, где это необходимо, в том числе и ценой жертвы.⁷⁸ Кроме того, во время Синода также обсуждались пастырские задачи, связанные с целью способствовать – особенно в молодежи – внутренней открытости к священническому призванию. Эту ситуацию нельзя решать с помощью обычной прагматичной предусмотрительности. Следует препятствовать ситуациям, когда побуждаемые вполне понятным беспокойством нехватки духовенства, епископы допускают без должного распознавания призвания к специальному образованию и к рукоположению кандидатов, не обладающих необходимыми качествами для священнического служения.⁷⁹ Недостаточно сформировавшиеся священники, допущенные к рукоположению без должной рассудительности, вряд ли смогут давать свидетельство, способное вызвать в других желание ответить с готовностью на призыв Христа. В пастырство призваний должна быть вовлечена фактически вся христианская община, во всех своих сферах.⁸⁰ Естественно, в этот кропотливый пастырский труд входит и задача приобщения семей, которые зачастую относятся равнодушно или даже враждебно к возможности наличия священнического призвания [у их детей]. Пусть они щедро отзываются на дар жизни и учат детей быть в распоряжении Божьей воли. Одним словом, прежде

всего требуется мужество, чтобы предложить молодым принять радикальное решение следовать за Христом, показывая Его притягательность.

Благодарность и надежда

26. Наконец, необходимо больше доверять и надеяться на Божье провидение. Даже если в некоторых местах отмечается нехватка духовенства, ни в коем случае не следует терять веру в то, что Христос продолжает порождать людей, которые, оставив все, посвятят себя полностью совершению святых тайн, проповедованию Евангелия и пастырскому служению. Хочу выразить здесь благодарность всей Церкви за всех епископов и пресвитеров, преданно и усердно исполняющих свою миссию. Естественно, Церковь благодарна также диаконам, рукоположенным «не для священства, но для служения».⁸¹ По рекомендации синодальной Ассамблеи я выражаю особую благодарность пресвитерам *fidei donum*, которые компетентно и с полной самоотдачей созидают общину, возвещая ей Слово Божие и преломляя Хлеб жизни, не жалея сил в служении миссии Церкви.⁸² Следует возблагодарить Бога за великое множество священников, принявших страдание и пожертвовавших жизнью ради того, чтобы служить Христу. Их пример показывает красноречивым образом, что означает быть священником до конца. Эти волнующие свидетельства могут вдохновить многих юношей последовать в свой черед за Христом и посвятить свою жизнь другим, обретая именно так истинную жизнь.

V. Евхаристия и Брак Евхаристия, брачное таинство

27. Евхаристия, таинство любви, показывает особую связь с любовью между соединенными в браке мужчиной и женщиной. Углубление этой связи является потребностью, свойственной нашему времени.⁸³ Папа Иоанн Павел II неоднократно подтверждал супружеский характер Евхаристии и ее особую связь с таинством Брака: «Евхаристия есть Таинство нашего Искупления. Это таинство Жениха и Невесты».⁸⁴ Впрочем, «вся христианская жизнь носит отпечаток супружеской любви Христа и Церкви. Уже Крещение, вводящее в Народ Божий, есть брачная тайна: оно – словно брачное омовение, предшествующее брачному пиру, Евхаристии».⁸⁵ Евхаристия неисчерпаемым образом укрепляет нерасторжимое единство и любовь каждого христианского брака. В нем – в силу таинства – брачные узы внутренне соединены с евхаристическим единством между Христом-Женихом и Церковью-Невестой (ср. *Еф* 5,31-32). Взаимное согласие, которое дают друг другу муж и жена во Христе и которое делает их общиной жизни и любви, оно также имеет евхаристическое измерение. Действительно, в богословии св. Павла супружеская любовь является сакраментальным знаком любви Христа к Своей Церкви, любви, достигающей своей кульминации в Кресте, являющимся выражением Его «брака» с человечеством и – одновременно – началом и сердцем Евхаристии. Поэтому Церковь проявляет особую духовную близость ко всем, кто основал свою семью на таинстве Брака.⁸⁶ Семья – домашняя Церковь⁸⁷ – является главным пространством жизни Церкви, особенно из-за решающей роли в отношении христианского воспитания детей.⁸⁸ В этом

контексте Синод порекомендовал также признать исключительную миссию женщины в семье и в обществе – миссию, которую следует защищать, беречь и развивать.⁸² Ее роль супруги и матери является непреложной реальностью, которую никогда не следует принижать.

Евхаристия и уникальность брака

28. Именно в свете этой внутренней связи меду браком, семьей и Евхаристией можно рассматривать некоторые пастырские проблемы. Верная, нерасторжимая и исключительная связь, соединяющая Христа и Церковь и находящая сакраментальное выражение в Евхаристии, сталкивается с изначальным антропологическим фактом, в силу которого мужчина должен соединиться – раз и навсегда – с одной женщиной, и наоборот (ср. *Быт* 2,24; *Мф* 19,5). С этой точки зрения Синод епископов рассмотрел тему пастырства среди тех, кто внимает Благой Вести, будучи родом из культур, в которых практикуется полигамия. Тем, кто, находясь в подобной ситуации, открывается к христианской вере, следует помочь сообразовать свои жизненные замыслы с радикальной новизной Христа. В процессе катехумената Христос присоединяется к ним, находящимся в особых условиях, и призывает их принять полную истину любви, пройдя через неизбежные жертвы ради совершенного церковного общения. Церковь окружает их пастырской заботой – преисполненной мягкости и одновременно решительности,²⁰ – показывая им прежде всего свет, отражающийся из христианских тайн на природе и на человеческих чувствах.

Евхаристия и нерасторжимость брака

29. Если Евхаристия выражает необратимость любви Бога во Христе к Своей Церкви, тогда понятно, почему она требует в отношении таинства Брака той нерасторжимости, к которой стремится каждая истинная любовь.²¹ Следовательно, более чем оправданным является пастырское внимание, уделенное Синодом скорбному положению, в котором пребывают немало верных: будучи связаны таинственными узами брака, они развелись и вступили в новый брак. Речь идет о сложной и деликатной пастырской проблеме, о самой настоящей язве нынешнего социального контекста, которая все больше и больше охватывает также и католическую общину. Из любви к истине пастыри обязаны глубоко вникать в каждую конкретную ситуацию, чтобы должным образом духовно помочь вовлеченным в нее верным.²² Синод епископов подтвердил церковную практику, основанную на Священном Писании (ср. *Мк* 10,2-12), не допускать к Таинствам повторно вступивших в брак разведенных, поскольку их состояние и образ жизни объективно противоречат тому союзу любви между Христом и Церковью, который обозначен и совершен в Евхаристии. Тем не менее, разведенные, вступившие в повторный брак, несмотря на их положение, продолжают принадлежать Церкви, которая следит за ними с особым вниманием, желая, чтобы они вели по возможности христианский образ жизни, участвуя в Святой мессе – пусть даже без принятия Причастия, – слушая Слово Божие, поклоняясь Святым Дарам, молясь, участвуя в жизни общины, доверительно беседуя со священником или

духовным наставником, посвящая себя делам милосердия, покаянию, отвечая за воспитание детей.

Там, где на законных основаниях возникают сомнения относительно действительности sacramентально заключенного брака, следует предпринять все необходимое для того, чтобы проверить их обоснованность. Затем, с полным соблюдением канонического права²³, следует обеспечить наличие на территории церковных судов их пастырский характер, их корректную и быструю деятельность.²⁴ В каждом диоцезе должно быть достаточное количество подготовленных людей, чтобы обеспечить исправное функционирование церковных судов. Напоминаю, что «важным обязательством является стремление к тому, чтобы сделать учредительную деятельность Церкви в судах все более близкой к верным».²⁵ В то же самое время необходимо избегать того, что пастырская забота может пониматься так, как если бы она была противопоставлением праву. Лучше исходить из предпосылки, что главной точкой соприкосновения между правом и пастырством является любовь к истине: она вовсе не абстрактна, но «вписывается в человеческий и христианский путь каждого верного».²⁶ Наконец, там, где недействительность брачного союза не признается и имеются объективные условия, которые фактически делают совместную жизнь необратимой, Церковь поощряет этих верных стремиться переживать свои отношения согласно требованиям закона Божия, как друзья, как брат и сестра; таким образом, они снова смогут приступить к Евхаристической трапезе, с предосторожностями, предусмотренными испытанной церковной практикой. Подобный путь – чтобы он был возможен и приносил плоды – должен поддерживаться пастырями и соответствующими церковными начинаниями, исключая, в любом случае, благословения этих отношений, чтобы не порождать смущения среди верных относительно ценности брака.²⁷

Учитывая сложный культурный контекст, в котором живет Церковь во многих странах, Синод также рекомендовал проявлять максимальную пастырскую заботу в подготовке вступающих в брак и в предварительной проверке их убеждений относительно обязательств, которые являются неотъемлемыми для признания таинства Брака действительным. Серьезная рассудительность в этом отношении поможет избежать того, что эмоциональные порывы или внешние причины могут побудить двух молодых людей принять на себя ответственность, которую они затем не смогут выполнить.²⁸ Слишком велико то благо, которого ожидают Церковь и все общество от брака и от основанной на нем семье, чтобы позволить себе не заниматься основательно этой специфической пастырской сферой. Брак и семья – институты, которые следует утверждать и защищать от всех возможных недоразумений относительно их истины, поскольку любой причиненный им ущерб является фактически раной, которая наносится человеческому сосуществованию как таковому.

Евхаристия и Эсхатология *Евхаристия: дар странствующему человеку*

30. Если истинно то, что Таинства есть реальность, принадлежащая Церкви, странствующей во времени²⁹ навстречу полному проявлению победы

воскресшего Христа, то столь же истинным является то, что нам дано предвкушить – особенно в Евхаристической литургии – эсхатологическое свершение, к которому движутся каждый человек и все творение (ср. *Рим* 8,19 и след.). Человек создан для истинного и вечного счастья, которое ему может дать только любовь Бога. Однако наша раненная свобода потеряла бы ориентир, если бы не было возможно ощутить уже сейчас что-то от будущего свершения. Впрочем, каждому человеку – чтобы идти в правильном направлении – необходимо быть ориентированным к конечной цели. Этой высшей целью, в реальности, является Сам Господь Христос, победитель греха и смерти, Который делает Себя присутствующим нам особым образом в Евхаристическом богослужении. Так, будучи пока «пришельцами и странниками» (1 *Петр* 2,11) в этом мире, в вере мы уже участвуем в полноте воскресшей жизни. Евхаристическая трапеза, открывая свое глубоко эсхатологическое измерение, идет на помощь нашей свободе в пути.

Эсхатологическая трапеза

31. Размышляя об этой тайне, можем сказать, что Своим пришествием Иисус поставил Себя в отношения с ожиданием, присутствующим в народе Израиля, во всем человечестве и, в конце концов, – в самом творении. Даруя Самого Себя, Он объективно положил начало эсхатологическому времени. Христос пришел, чтобы собрать воедино рассеянный народ Божий (ср. *Ин* 11,52), ясно показывая намерение собрать общину завета, чтобы привести к исполнению обетования Бога, данные древним отцам (ср. *Иер* 23,3; 31,10; *Лк* 1,55.70). В призыве Двенадцати – число которых следует связывать с двенадцатью племенами Израиля – и в послании, порученном им во время Тайной Вечери накануне Своих искупительных Страстей совершать Его воспоминание, Иисус показал, что желает передать всей основанной Им общине задачу быть в истории знамением и средством начатого в Нем эсхатологического собрания. Поэтому в каждом Евхаристическом богослужении сакраментальным образом осуществляется эсхатологическое собрание Народа Божия. Евхаристическая трапеза является для нас реальным предвосхищением последней трапезы, предсказанной пророками (ср. *Ис* 25,6-9) и описанной в Новом Завете как «брак Агнца» (*Откр* 19,7.9), который следует совершать в радости общения святых.¹⁰⁰

Молитва об усопших

32. Евхаристическое богослужение – в котором мы возвещаем смерть Господа, провозглашаем Его воскресение в ожидании Его пришествия – является залогом будущей славы, в которой и наши тела будут прославлены. При совершении Воспоминания нашего спасения в нас укрепляется надежда на воскресение плоти и на возможность встретиться вновь, лицом к лицу, с теми, кто предшествовал нам в знамении веры. С этой точки зрения вместе с Отцами Синода мне хотелось бы напомнить всем верным о важности молитвы за упокой души усопших, особенно о служении Святых месс о них,¹⁰¹ чтобы, очищенные, они могли достичь блаженного созерцания Бога. Вновь открывая эсхатологическое измерение, глубоко укорененное в Евхаристии – которую

прославляем и которой поклоняемся, – мы, таким образом, подкрепляемся на нашем пути и утешаемся в надежде славы (ср. *Рим* 5,2; *Тит* 2,13).

Евхаристия и Дева Мария

33. Из связи между Евхаристией и отдельными Таинствами и из эсхатологического значения святых тайн возникает в своей целостности облик христианской жизни, призванной быть в каждое мгновение духовным культом, благоугодным Богу приношением. И если истинным является то, что мы все еще находимся на пути к полному свершению нашей надежды, то это не лишает нас возможности уже сейчас с благодарностью признать, что то, что даровал нам Бог, находит совершенное воплощение в Деве Марии, Матери Божией и нашей Матери: Ее Успение, Взятие в небо в теле и душе, является для нас знаком твердой надежды, поскольку оно указывает нам, паломникам во времени, ту эсхатологическую цель, которую уже сейчас дает нам предвкусить таинство Евхаристии.

В Пресвятой Марии мы видим также совершенное исполнение сакраментального способа, которым Бог достигает человеческое творение и вовлекает его в Свою спасительную инициативу. От Благовещения до Пятидесятницы Мария из Назарета предстает как человек, свобода которого находится в полном распоряжении воли Божией. Ее Непорочное Зачатие проявляется именно в безусловном послушании слову Божию. Послушная вера есть та форма, которую принимает Ее жизнь в каждое мгновение по отношению к деланию Бога. Дева внимающая, Она живет в полном согласии с божественной волей; Она хранит в Своем сердце слова, идущие к Ней от Бога и, слагая их, подобно мозаике, Она учится глубже понимать их (ср. *Лк* 2,19.51); Мария есть великая Уверовавшая, с полным доверием отдающая Себя в руки Божии, предавая Себя на Его волю.¹⁰² Эта тайна углубляется до полного вовлечения в искупительную миссию Иисуса. Как утверждал II Ватиканский Собор, «Пресвятая Дева следовала путем веры и верно хранила Свое единение с Сыном, до самого Креста, подле которого Она стояла по явному Божественному замыслу (ср. *Ин* 19, 25), глубоко страдала с Сыном Своим Единородным и материнским сердцем приобщалась к Его жертве, с любовью согласившись на заклание Жертвы, от Нее рожденной; и, наконец, была дана как Мать одному из учеников Самим Христом Иисусом, умирающим на Кресте и говорящим: ‘Жено! Се, сын Твой’».¹⁰³ От Благовещения до Креста Мария является Той, Которая принимает Слово, соделавшееся в Ней плотью и затем сопровождает Его до того мгновения, когда Оно погружается в молчание смерти. Наконец, именно Она принимает в Свои руки принесенное в жертву, уже безжизненное тело Того, Кто воистину возлюбил Своих «до конца» (*Ин* 13,1).

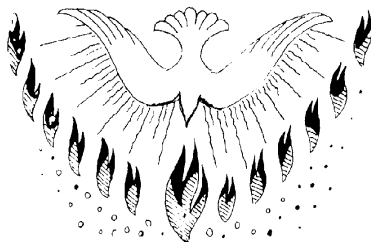
Поэтому всякий раз, приближаясь в Евхаристической литургии к Телу и Крови Христовой, мы обращаемся также и к Ней, Которая приняла для всей Церкви жертву Христа, полностью к ней присоединяясь. Отцы Синода справедливо утверждали, что «Мария кладет начало участию Церкви в жертве Исккупителя».¹⁰⁴ Она есть Дева Непорочная, Которая безоговорочно принимает

дар Божий и, таким образом, Она присоединяется к делу спасения. Мария из Назарета, образ рождающейся Церкви, является образцом того, как каждый из нас призван принять дар, соделанный Иисусом из Самого Себя в Евхаристии.

Літургійний рік

СВЯТОЙ ДУХ И ВОСКРЕСЕНИЕ ИЗ МЁРТВЫХ ИИСУСА ХРИСТА

1. Св. апостол Пётр в своём Первом Послании говорит: "...Христос, чтобы привести нас к Богу, однажды пострадал за грехи наши, праведник за неправедных, быв умерщвлён по плоти, но ожил духом" (1 Пётр 3,18). Св. апостол Павел в начале Послания к римлянам, представляя себя предназначенным для проповеди Евангелия Божия" также говорит о Сыне, "...Который родился от семени Давидова по плоти и открылся Сыном Божиим в силе, по духу святости, через воскресение из мёртвых, о Иисусе Христе Господе нашем" (Рим 1,3-4). В энциклике *Dominum et Vivificantem* об этом говорилось: "Следовательно, можно сказать, что мессианское "вознесение" Христа в Святом Духе в Воскресении из мёртвых достигает своей вершины. Одновременно Христос "открылся Сыном Божиим в силе" (п.24).

По мнению исследователей, в процитированном фрагменте Послания к Римлянам, как и в отрывке из Первого Послания св. апостола Петра (3,18-4,6), содержится самое раннее исповедание веры, воспринятое обоими апостолами из живого источника первой христианской общины. Среди слагаемых этого исповедания веры мы находим утверждение, что действующий в Воскресении Святой Дух – "Дух Святости". Следовательно, можно сказать, что Христос, будучи Сыном Божиим с момента зачатия в лоне Марии от Святого Духа, в Воскресении из мёртвых, также благодаря Святому Духу, становится источником жизни и святости, "исполненным освящающей силы".

И тогда становится понятным всё значение жеста Христа, когда Он вечером, в день Воскресения: "в первый день недели", стал среди апостолов, "показал им руки, ноги и рёбра Свои", дунул на них и сказал: "примите Духа святого" (см. Ин 19,20,22).

2. В этом контексте особого внимания заслуживает I Послание св. апостола Павла к Коринфянам. Однажды в христологических беседах мною уже было сказано, что в нём содержится первое историческое упоминание о свидетельствах Воскресения из мёртвых Иисуса Христа,

рассматриваемых апостолом как одна из составных частей Церковного Предания: "...я первоначально преподавал вам, что и сам принял, то есть, что Христос умер за грехи наши, по Писанию, и что Он погребён был, и что воскрес в третий день, по Писанию, и что явился Кифе, потом Двенадцати" (1 Кор 15,3-5). Затем Павел перечисляет многие другие христофании после Воскресения из мёртвых, а также явление Спасителя, пережитое им самим (ср.: 1 Кор 15,4-11).

Речь идёт об очень важном тексте, свидетельствующем не только об убеждённости первых христиан в том, что Христос воскрес из мёртвых, но также о пророчествах апостолов, о том, как складывалось Предание. Текст этот отражает также пневматологический и эсхатологический аспекты вероучения первоначальной Церкви.

В своём Послании, соединяя Воскресение Христа с верой во всеобщее "воскресение мёртвых", апостол указывает на связь между Христом и Адамом, говоря: "первый человек Адам стал душою живущею"(Быт 2,7); "а последний Адам есть дух животворящий" (1 Кор 15,45). Говоря об Адаме как о "душе живущей", Павел цитирует Книгу Бытие, в которой сказано, что Адам, "стал душою живою" благодаря дыханию жизни, которое "вдунул в лице его" Бог (Быт 2,7). Затем апостол говорит, что Христос как воскресший человек превосходит Адама, ибо Он обладает полнотой Святого Духа, дающего человеку новую жизнь, так что тот становится духовным существом, Если новый Адам стал "духом животворящим", то это не означает, что он отождествился с Личностью Святого Духа, "дающего жизнь" (Божью); это значит, что Он, обладая как человек полнотой этого Духа, передаёт Его апостолам, Церкви и человечеству. Христос – "дух животворящий" благодаря Своей смерти и Воскресению из мёртвых, то есть жертве, принесённой Им на кресте.

3. Приведённый выше текст Послания – это часть учения Павла о предназначении человеческого тела, животворящим основанием которого является душа (др. греч. – *psychu*; др. евр. – *nefesz*; ср.: Быт 2,7). Эта естественная опора покидает тело в момент смерти, то есть события, в связи с которым встаёт вопрос о бессмертии – сначала в экзистенциальном плане, а затем и в плане философских размышлений.

Согласно апостолу, Воскресение Христа отвечает на этот вопрос с непоколебимой убеждёностью веры. Тело Христа, исполненное в момент воскресения Святого Духа, становится источником новой жизни для воскресших тел: "сеется тело душевное, восстает тело духовное" (1 Кор 15,44). "Душевное" тело (то есть оживляемое душою – *psyche*) должно исчезнуть, чтобы уступить место "духовному" телу, оживотворяемому Духом (*pneuma*), дающим начало новой жизни ещё в

этом земном существовании (ср.: Рим 1,9; 5,5), но достигающему всей полноты совершенства только после смерти. Тогда благодаря Духу воскреснет "душевное тело", обретая целостность "тела духовного" через единение с воскресшим Христом (ср.: Рим 1,4;8,11), с небесным человеком и Духом животворящим (ср.: 1 Кор 15,44-89).

Следовательно, грядущее воскресение тел связано с их одухотворением по образу тела Христова, оживлённого силою Святого Духа. Именно так отвечает апостол на им же самим поставленные вопросы: "как воскреснут мёртвые? и в каком теле придут?" (1 Кор 15,35). "Безрассудный! то, что ты сеешь, не оживёт, если не умрёт. И когда ты сеешь, то сеешь не тело будущее, а голое зерно, какое случится, пшеничное или другое какое. Но Бог даёт ему тело, как хочет, ...Так и при воскресении мёртвых сеется тело душевное, восстаёт тело духовное" (1 Кор 15,36-38,42,44).

4. Согласно апостолу Павлу, жизнь во Христе – это одновременно жизнь в Святом духе: "Но вы не по плоти живёте, а по духу, если только Дух Божий живёт в вас. Если же кто Духа Христова не имеет, тот и не Его (Христа)" (Рим 8,9). Подлинная свобода заключена во Христе и в Его Духе, "потому что закон духа жизни во Христе Иисусе освободил меня от закона греха и смерти" (Рим 8,2). Освящение во Христе это одновременно освящение в Святом Духе (ср.: 1 Кор 1,2; Рим 15,16), если Христос "ходатайствует за святых по воле Божьей" (Рим 8,26-27).

Как следует из этих текстов апостола Павла, Святой Дух, действовавший в воскресшем Христе, уже сейчас наполняет христианина новой жизнью в эсхатологической перспективе будущего воскресения из мёртвых. Существует преемственность между Воскресением Христовым, новой жизнью христианина, освобождённого от греха и причастного к пасхальной тайне, и будущим восстановлением единства тела и души в воскресении из мёртвых, а всему этому развитию новой жизни во Христе будет способствовать Святой Дух.

5. Можно сказать, что миссия Христа действительно достигает кульминации в пасхальной тайне, в которой тесная взаимосвязь христологии и пневматологии открывает взору верующих и размышлениям богословов эсхатологическую перспективу. Но эта перспектива включает в себя и экклезиологическую плоскость, ибо "Церковь возвещает Того, Кто даёт жизнь, Кто животворит. Возвещает и, кроме того, соучаствует с Ним в передаче этой жизни. Ибо если тело мертво для греха, дух жив для праведности (ср. Рим 8,10), воплощённой распятым и воскресшим Христом. Во имя Воскресения Христова

Церковь, в тесном единстве и смиренном служении Святому Духу, служит жизни, исходящей от Самого Бога" (*Dominum et Vivificantem*, 58).

6. В центре этого служения – Евхаристия. Это таинство, в котором пребывает и постоянно обновляется искупительный дар Христа, обладающий в то же время животворящей силой Святого Духа. Следовательно, Евхаристия – это таинство, в котором постоянно действует и "являет" Себя Дух как основа существования человека во времени и вечности. Он есть источник света для разума и силы для действий в соответствии со сказанным Христом в Капернауме: "Дух животворит. Слова, которые говорю Я вам (про "хлеб, сходящий с небес" (Ин 6,58), суть дух и жизнь" (Ин 6,63)

По книге Папы Римского Иоанна Павла II "Верую в Духа Святого Господа Животворящего".

Отто Філек

ЖИВОТВОРНИЙ СВЯТИЙ ДУХ МОЛИТВИ

Відповідно до однієї з норм Собору молитву і дух молитви треба виводити з рідних джерел духовності. Ця норма вимагає дотримання пропорції і взаємозв'язку, які існують між наслідком і причиною. Християнська молитва, надприродна за своєю суттю, містить у собі чинники надприродного пізнання, любові і мило серця. Ці чинники нам може надати тільки Бог. Отже, у християнській молитві діє Бог, Творець нового порядку, Той що освячує і спасає. Кожну Божу діяльність виконують разом усі особи Святої Трійці. Не тільки дією, котра впливає з відстані як «ширювання над хмарами», а дією проникнення в нас, дією, яка оживляє через уділення нам таємничим чином її внутрішньою життя.

Християнська молитва є наслідком, який виникає з «післанництва» Божих осіб. Отець промовляє до нас, посилаючи свої предвічне Слово. Слово, співістотне Отцеві, передане нам, народжує у нас з Отцем любов, посилаючи Духа Святого.

Ця дія має на меті наше освячення, тому її приписують передусім тій особі Святої Трійці, яка особливо відповідає такому виду діяльності, тобто Святому Духові. Наше освячення, як і наша молитва, є творінням Любові, тому наш розум насамперед осягає зв'язок зі Святим Духом, який є Духом Любові.

Про таїнственну роль, яку виконує Святий Дух у нашій молитві, написав св. Павло у *Листі до Римлян*:

«Так само й Дух допомагає нам у немочі нашій; про що бо нам молитися як слід, ми не знаємо, але сам Дух заступається за нас

стоконами невимовними. А той, хто досліджує серця, знає яке бажання Духа і що він заступається за святих згідно з Божою волею» (Рим 8, 26-27).

Хтось, хибно розуміючи цей текст, міг би зробити висновок, що молитися можуть не тільки сотворені розумні істоти, але й особи Божі; проте св. Тома випереджує це поясненням, що апостол говорить про молитву в тому розумінні, що Святий Дух чинить так, щоб ми молилися¹.

Отож не може бути мови, щоб Божі особи взаємно про щось благали одна одну, бо, безперечно, вони рівні між собою. Молитва спирається на дійсне підпорядкування сотворених істот Творцеві. Святий Дух тут підкреслено як найглибшу істотну причину молитви християнина. Це він «приходить з допомогою слабості нашої», і тому, що завдяки Йому можемо молитися, Йому приписується молитву. Слід відзначити, що йдеться тут не про те, ніби Святий Дух молився у цілковитому заступництві за нас у своїй Божій природі, а про те, що Святий Дух доповнює своєю силою недостатність нашої природи.

I. Сходження Святого Духа в душу та Його оселення там

Кожна християнська молитва як надприродний акт цілком залежить від Божих дій, зі спеціальним приписуванням цих дій Святому Духові. Скільки б не відбувалася справжня молитва, стільки ж «приходить» зісланий Святий Дух, а коли він уже оселиться, то і примножує свій дар молитви. Довершена християнська молитва, випливаючи зі справжньої віри, спирається уже на постійну присутність Святого Духа. Саме тоді Святий Дух і є у повному розумінні «Господом Животворящим» нашої молитви, як називаємо його у «Вірую»; Він не тільки відвідує нас тимчасово, як це чинить навіть для грішників, а й залишається і діє постійно.

Присутність Святого Духа у праведних не є пасивною, а дієвою, бо Він дає їм практичне пізнання своєї присутності і вчить правди: «Якщо любите ви мене, то мої заповіді берегтимете. І проситиму я Отця, і дасть він вам іншого Утішителя, щоб з вами був повіки, Духа істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить його і не знає. Ви ж його знаєте; бо перебуває він з вами, і буде в вас» (Йо. 14,15-17).

&~.

Факт дійсного й активного перебування Святого Духа відкриває нам можливості нового існування і діяльності, яких не дано людям, віддаленим від Бога; з Його приходом з'являється нове усвідомлення тісного поєднання з Богом у любові. Водночас з Його боку дається нам запевнення тривалості Його віддання нам і прихильності, а Його перебування у нас буде чинним і творчим, оживляючи наші стосунки з Богом у площині любові, приязні й істотного зближення.

Динамічний характер присутності Святого Духа у праведник і» відзначив Пій XII в енцикліці *Mystici Corporis*. «Залишається він з ними (тобто членами Містичного Тіла) і допомагає їм відповідно до різних служб і завдань, що вони їх виконують, відповідно до вищого або нижчого внутрішнього життя, яке вони містять. Є Він силою через небесний і життєдайний свій подих, причиною і джерелом усілякої життєвої активності, справді спасенної у всіх членах тіла»².

Ці слова дають нам усвідомлення, що також наша молитва має свій початок у дії Святого Духа і розвивається у тому середовищі надприродного, який Він створює; зрештою, що найістотнішою і визначеною рисою Його дії є пробудження у нас спасенних обожествлених функцій, бо Він впливає на нас «за образом Божим» — так відзначив Пій XII³.

У сфері діяльності Святого Духа молитва є чимось наскрізь Божим, життєвим, що веде до вічного життя. Через те християнська молитва є не тільки даром Христа, які Він заслужив Своїми Страстями і випросив Своїм благанням в Отця, як сам це відзначив (Йо. 14. 15 н.), айв безпосередньому своєму виникненні є наслідком нашого формування Святим Духом. С зростанням і внутрішнім дозріванням Божої дитини під опікою Святого Духа, повноти розвитку якого сягнемо у вічному житті

II. Дві фази опіки Святого Духа

A. Загальна дія

Існують дві фази дії Святого Духа, що формують у нас молитву. Перша фаза — це дія біля підвалин молитви. Святий Дух перетворює наше звичайне буття у буття дітей Божих; отримуємо нове дихання, ніби нову душу і нову мову, завдяки яким звертаємось до Бога з вигуком «Авва! — Отче!» (Рим 8, 15). Запевняючи нас у цьому, Святий Дух створює нову основу для наших взаємин з Богом. Молитва християнина — це вже не молитва невільника, слуги, а спрямована до Отця молитва дитини.

Молитва, що зросла на створеному Святим Духом ґрунті, особливо під Його опікою, буде чимось спонтанним, сердечним, буде щирою, безпосередньою і простою розмовою дитини зі своїм Отцем. Для таких стосунків Святий Дух створює реальну підставу, що міститься всередині нас самих. Це постійна підстава, що дає християнинові можливість молитви в будь-який час.

До тієї самої першої фази дії Святого Духа, який формує нашу молитву, належить прищеплення християнинові тривких нахилів, що роблять його здатним підноситися до Бога. Так завдяки Святому Духові наша молитва отримує у даній нам вірі, надії і любові новий зміст, нові спонуки, новий предмет прохань, нові сили до стійкої практики молитви. Віра вказує на незліченні Божі скарби, яких можемо прагнути; надія спонукає нашу волю до великодушного прагнення піднесеності і до жадання скарбів, обіцяних Богом, якщо тільки Його будемо просити; любов розпалює у нашій волі прагнення хвалити Бога і приймати Божі наміри щодо нас.

Надприродна чеснота релігії також керується вищою мудрістю, яка вчить, що хвалити Бога є першим обов'язком для людини і водночас джерелом її щастя. Таким способом Святий Дух робить молитву реальною працею, бо вона впливає з сил дійсності і відбувається поряд з формуванням дійсно існуючих цінностей, в існуванні яких ми об'єктивно переконані.

Дія нашого надприродного «організму» не відбувається механічно, ніби «дистанційно керована» автоматика. Святий Дух не «виробник», який виготовляє свій виріб. Таким способом спланований надприродний організм був би приречений на виснаження і смерть, не мав би перспективи вічного життя. Дія організму надприродного життя у нас є результатом особистої дії у нас Бога.

Святий Дух дає нам свої дари, не відокремлюючи себе від них, бо також і себе самого дає нам з милосердям і любов'ю. Прищеплюючи нам нахил до молитви, Він залишається надалі, вдихаючи у неї життя, скеровуючи її; вчить у ній нас, примножуючи постійне наше вміння перебувати з Богом. Тому Святого Духа можна назвати не тільки Дателем, а й Наставником нашої молитви. «А Утішитель, Святий Дух, якого Отець в ім'я Мое зішле, той навчить вас усього і все вам нагадає, що я сказав вам» (Йо. 14, 26) — дав нам обітницю Христос. Ось чим є Святий Дух у нашій молитві. Він уводить нас в її таємницю, підносить на притаманний їй сутності рівень і робить нас здатними молитися.

Б. Особливий вплив Святого Духа на християнина-молільника

Присутність Святого Духа в молитві, коли Він став уже постійним Гостем, виявляється по-різному. Диференціація цієї дії не впливає раптом з відмінностей, властивих різним особам, що віддаються молитві і потребують усілякої допомоги, зважаючи на індивідуальні свої риси. Різноманітність дії Святого Духа спричинена вже самою структурою молитви. Молитва містить свої обов'язкові передумови в розумі і у волі, може мати різний предмет, про який клопочемося, просячи Бога; вона зустрічається у кожного з відмінною податливістю і поступливістю. Зрештою, її еволюція протікає різними етапами і рівнями, перш ніж перетвориться в екстаз небесних видінь.

Святий Дух забезпечує передусім Божі «передумови» молитви через освячення нашої віри і спонування її до дії. У діалозі з Богом суттєвою мовою «порозуміння» є мова віри. Молитва вимагає міцного світла віри, яке б давало усвідомити нашу меншість і велич Бога, тобто нашу залежність від Нього. Без ясності віри та її актуального впливу не уявляємо християнської молитви. Християнин стає «промовистим» у молитві перед Богом відповідно до рівня і культури своєї віри.

Не обійтися тут також без надії, яка збуджує у нас надприродне прагнення, скеровуючи волю до бажання речей, які Бог готовий нам уділити. Ці випереджальні дії, що абсолютно зумовлюють молитву, перевищують природну силу людини, і збудити їх може тільки Святий Дух. Даючи нам добрі думки, на які б ми самі не спромоглися (2 Кор. 3, 5), даючи нам можливість визнати, що Христос - наш Господь (1 Кор. 12, 3), Святий Дух посилає тим самим форму і прагнення нашій внутрішній молитві. Без забезпечення надприродними пізнавальними формами ми б були неспроможні порозумітися з Богом. Не вистачало б нам мови для порозуміння. Без Божого милосердя і збудження прагнень не було б про що розмовляти з Богом.

Святий Дух не тільки готує і надає засоби встановлення свідомого контакту з Богом. Він також ініціює безпосередній акт викликання християнської молитви. Виконує це різними способами, практично необмеженими, відповідно до нескінченної своєї мудрості і всемогутності. Святий Дух може випереджувати, пробуджуючи волю до молитви, може виводити на неї через внутрішнє освячення під час читання, богослужіння, розмови з прихильною особою, може надати волі вирішального імпульсу, що вона в результаті стає спроможною на молитовне зусилля⁴.

Святий Дух наділяє нас найближчою можливістю молитви не тільки через благодать, яка попереджує, лікує і виносить на висоту надприродної дії, а також є з нами під час молитви, щоб ми змогли її належним чином здійснити. Так, Він допомагає нам дотримуватися різних обставин, аби молитва була гідною, результативною, плідною, і, головне, аби ми до кінця життя дотримувались молитовної практики. Допомога супровідної і співдіючої благодаті є для нас необхідною, бо на різних відрізках духовної драбини чатують на нас небезпеки; ми готові знеохотитись труднощами і стати на півдорозі.

Благодать Святого Духа необхідна для нас під час молитви не тільки з приводу самого акту. Треба, аби Святий Дух нас супроводжував, повчав, освячував; також щодо способу, у який маємо молитися і відносно предмета, про який маємо молитися, — щоб наша молитва була відповідною. Бо як, коли і про що маємо молитися, точно того самі не відаємо, як чули ми від св. Павла (Рим. 8, 26).

Святий Дух зворушує нас також по-іншому — відповідно до наших особистих потреб, потреб ближніх, суспільства, у якому живемо, Вітчизни, Церкви і т. д. Є особливою благодаттю Святого Духа такий стан, коли християнинові розширюється світогляд, і він помічає потреби сучасного світу і стає перед Богом упорядником великих справ.

Благальна молитва, у якій Святий Дух вказує нам великий предмет і подає особливий спосіб звернення до Бога, — вчив один класик теології молитви XVII ст., — «ніколи не може бути пустою чи безплідною, і то через нескінченну гідність Виконавця, від якого походить і силою якого проникає у небеса, тобто череп гідність Святого Духа»⁵; тому що, — обґрунтовує далі той самий письменник, — «Святий Дух, будучи самою нествореною Божою мудрістю, скільки б не спонукував нас дієво до благання, знає ;і певністю, що в такій молитві будемо вислухані і що наші прагнення задовольняться. Звідси спонукає нас до ""прохань про такі речі, які нам постановив уділити через наші молитви»⁶.

Однак треба відзначити що молитва не мусить бути відразу ефективна. Через те Святий Дух нагороджує своїм усестороннім і глибоким впливом гостинність душі, перебуваючи постійно :і нею, зміцнюючи, освячуючи і солодко зворушуючи душу до досконалої молитви стільки, скільки визнає за особливо корисне для її внутрішнього розвитку⁷.

III. Впровадження до сердечного перебування з Богом

Окрема активність Святого Духа в молитві не зупиняється на імпульсах, освяченнях і зміцненні християнина у важкій справі духовного піднесення. Коли Його дія зустрічає у комусь піддатливість, тоді утворює у ньому особливий потяг до молитовних занять, легкість і "сердечність перебування з Богом.

Подібно як Святий Дух притягав Христа, ведучи Його в пустелю (Мт. 4,1), так Він притягає усіх, які слухають Його голос, у тишу, у роздуми і взагалі до духовних занять; на тій підставі, що «*omne agens agit simile sibi*» Святий Дух, впливаючи на християнина, одухотворяє його, визволяє, обдаровує волею, робить зусилля легкими. Ті, що «керовані Духом Божим, ці сини Божі» (Рим. 8, 14), тобто вільні, одухотворені, здатні до надприродного і вічного життя. Ось так Святий Дух, Дух Ісуса виховує повноцінну особистість християнина згідно з образом Ісуса Христа. Те, що поступово стає співприродним, перестає бути важким. Молитва стає чимраз спонтаннішою, легкою і приємною. У ній чимраз більше виявляється порив серця, що горнеться нездоланною силою до Бога. Це пережили Отці пустелі.

У IX розмові Касіан занотував переживання такого типу спонтанної молитви: «Часом дух крокуючи вже по дорозі до цього щирого бажання чистоти і вкорінюючись в ній, збуджує ці всі афекти разом. Ніби якийсь незрозумілий і нестримний племін, перебігає він тоді всі види молитов, посилаючи до Бога невисловлені моління, наповнені найчистішою силою. Дух сам, «просячи стогонами невимовними» (Рим. 8, 26), без нашої згоди заносить їх до Бога. Такі високі у той час приходять думки і в такій невимовній виливаються молитві, що в іншому випадку не тільки не можна було б їх скласти у вирази, а й навіть подумати і запам'ятати»⁸. В описі цих переживань слабо показано вплив Святого Духа. Однак він у ньому є незаперечно. Іншим досвідом такого впливу Святого Духа, коли молитва стає легким завданням, є свідчення св. Терези від Дитятка Ісуса: «Для мене молитва є поривом душі і криком серця»⁹.

Святий Дух, даючи християнинові глибоке переконання про Боже синівство (Рим. 8, 14), спричинює особливе зближення християнина до Бога, будить довіру, відвертість одкровень і жар любові. З іншого боку, відкриває душі батьківське ставлення Бога щодо неї. Молитва набирає форми інтимної, довірливої і сердечної розмови.

Дистанція між створінням і Творцем не зменшується, але заповнюється любов'ю і повагою. Любов дозволяє простягати з

довірою руки до Бога, повага народжує почуття вдячності й поклоніння; усе відбувається в одній простій дії, деколи без слів, в атмосфері любові, довіри і великодушності, у високій простоті.

Цей досвід відкриває перед християнином, який молиться, перспективу нової форми молитви, яка вже буде блиском споглядання, якщо не є ще спогляданням.

IV. Перспективи покликання

Багатогранна активність Святого Духа в молитві християнина свідчить про численні, властиві душі молільника, вдосконалення щодо молитви, які потребують розвитку. У багатьох осіб вони залишаються довгі літа, а можливо, і ціле життя у стадії зародку. Проте в тих зародках містяться величезні можливості збагачення і урізноманітнення духовного життя, особливо викликання нових форм молитви. У них також міститься таємнича здатність перетворювати різні чинники нашого життя і праці, особливо праці розумової й апостольської, у молитву.

У прищеплених нам скарбах Божого життя, милості, чеснотах, дарах містяться справжні зерна вищих форм молитви: таких, як молитва зосередження, заспокоєння, поєднання і т.д. Треба тільки одного, щоб більшість цих можливостей стала фактом: дати вільний доступ Святому Духові, щоб Він - впливав на наш організм духовного життя і щоб ми, ним спонукані, з Ним співпрацювали. Давати Святому Духові доступ до нас — це означає усувати кожен перешкоду. Цього досягають аскетичною працею, очищенням від вад, впровадженням дисциплінованості розумового життя, а також волі, серця, фантазії і зовнішніх почуттів. Не будь-де, а у школі Святого Духа вчимося молитви, засвоюємо різні здатності молитви і сягаємо вищого її рівня.

Переклад Л. Кошик

МАТІР УСІХ НАРОДІВ, ОПІКУЙСЯ НАМИ !

"Ти знайшла благодать у Бога" (Лк 1,30)

Яке це щастя розуміти, що маємо в Небі Найсвятішу Матір, Яка опікується нами земними! Все в Божій волі, тому довго чекав вибраний народ коли здійсниться Авраамове благословення, благословення на Непорочне Зачаття Найблаженішої Діви Марії, Яка наступить на голову змії.

Стародавні мешканці Флоренції розпочинали новий рік не 01.01., а 25.03. – днем Благовіщення Господнього. Це є дата, яка розпочинає історію усього відкупленого людства. Непорочна Марія удостоїлася бути Матір'ю Бога-Людини, Ісуса Христа.

Молитва до Святої Діви виникла ще за часів есенів, ще до того, як Марія стала ходити по землі, і як пізніше відмовлялася усамітненими людьми, з яких виникли монахи кармеліти, аж до сьогоднішніх днів.

Всі очікували на прихід Месії, Спасителя. Але без Божої волі нічого не відбувається. Господь ретельно пересіював всі народи, щоб з якогось одного вибрати гідну пару для народження Непорочно Зачатої Діви, яка б народила Спасителя. Тому вибрав рід есенів, які були покутниками і дуже віруючими людьми. До них відносилися дід і бабця святої Анни – матері Пресвятої Діви Марії. Ессени мали на горі Гореб свого духовного голову, старого пророка на ім'я Архос. В печері Іллі він часто повідомляв Божі одкровення, які стосувалися приходу Месії. І коли пророкував прабатькам святої Анни одруження, то бачив, як зближається час Месії. Як довго гріхи перешкоджатимуть і затягуватимуть народження Матері Спасителя, він не знав і закликав до покаяння і умертвіння, молитви і внутрішньої пожертви. Вибрані Богом ессени для народження Ісуса – Емерун і Штолянус, Ізмерія і Еліюд, Анна і Йоаким, Марія і Йосиф. Пророки завжди віщували прародичам Анни і самій Анні дітей жіночої статі. І не дивно, що вони мали тільки дочок. Так виглядало, ніби їхнім завданням було вимолити у Бога благословення для побожних матерів, з потомства яких вийшла Пресвята Діва Марія – Мати Спасителя.

Дякуємо Тобі, Господи, що Ти вибрав рід есенів, які змогли своїми безкровними жертвами випросити Твоє благословення на народження Спасителя.

Нарешті! У назначений Богом час зустрічаються Йоаким і Анна під Золотими воротами, в золоту годину вони отримують вдосталь Божу Ласку. Як результат, під серцем Анни через святий послух і чисту Божу любов знайшлася Дівця. З видінь августинки з Дільмен Анни Катерини Еммеріх, які вона розповіла 8 грудня 1819 року, ми дізнаємося про Непорочне Зачаття Пресвятої Діви Марії. "Між Йоакимом і ще іншим чоловіком, можливо її батьком, стояла свята Анна. Нижче грудей Анни я побачила освітлене місце у вигляді келиха, в якому знаходилася дитина. Це дитячко схрестило руки на грудях і наклонило голівку. Я зауважила, що від нього відходило проміння в одну сторону світу".

8 грудня 1854 року Папа Пій IX проголосив як догмат віри Непорочне Зачаття Найсвятішої Діви Марії.

І ось сталося! Восени у золоту пору року під тріумфуюче "Алілуя" хорів Ангелів, під спів псалмів і молитов Анною народилася Марія! Тремтіть легіони бісівські, покидайте землю, виходьте з людей, бо з'явилася Діва, Яка наступить на голову змії.

8 вересня започаткувалося свято Народження Пресвятої Діви Марії.

Анна і Йоаким пожертвували дочку до храму, коли Марії виповнилося 3 роки і 3 місяці. Це була велика урочистість для всієї родини. Свята дитина в убрані, котру жертвують, увійшла у храм в супроводі священників. Не всі розуміли призначення Святої Діви, навіть священники, але хто розумів висловлювалися: "Тепер skinія входить до храму з пророчою посудиною".

В знак вшанування цієї події Церквою встановлено свято 21 листопада – Введення у храм Пресвятої Діви Марії. Також 26 липня маємо свято Йоакима і Анни, батьків Пресвятої Діви Марії.

З видінь А. К. Еммеріх дізнаємося про життя Марії у храмі до 14 років. "Вона перебувала то в помешканні для жінок з іншими дівчатами, то на самоті в своїй кімнаті за наукою, молитвою та роботою. Вона ткала, вишивала вузькі доріжки для служби в храмі, прала скатертини і чистила посуд. Я часто бачила, як вона молилася та розмірковувала, але ніколи не бачила, щоб вона себе бичувала, чи умертвляла. Вона на це не мала дозволу.

Діва Марія жила в постійній молитві. Мені здавалося, що її душа не була на землі, а втішалася небесним щастям. Вона постійно думала над здійсненням пророцтва і мала покірне бажання бути, хоч найостаннішою служницею Матері Спасителя".

В 14 років Діва Марія була обручена з Йосифом. Згідно обряду, жінка після весілля могла зразу не йти у дім чоловіка, а залишатися на деякий час у домі свого батька. Марія молилася, коли раптом прекрасне світло осіяло кімнату. Архангел Гавриїл поздоровив Її як вибрану із жінок. У відповідь почув: "Я слугиня Господня, нехай станеться по слову Твоєму".

Ця подія у житті Пресвятої Діви Марії вшановується Церквою, як Благовіщення Господнє, 25 березня.

Свята Діва була єдиною чистою квіткою людського роду, що піднялася в повноті часу. Марія очікувала народження сина. Все було невідомо, в тиші, в убогості, поруч тільки Йосиф. З видінь А.К. Еммеріх: "Вона його попросила зробити все можливе, аби гідно зустріти обіцяну Богом та в надприродній спосіб зачату дитину. Час зближувався, Йосиф і Марія стояли на колінах і молилися, повернувшись на схід. Він дивився на Марію, як Мойсей на кущ,

котрий горів. О 12 годині ночі Вона перебувала в молитовному пориві. Марія піднялась з землі і я побачила підлогу під Нею. Її руки були схрещені на грудях. Світло навколо Неї поширювалось і все, навіть не живе, перебувало в радісному русі, каміння стелі, стіни, підлога печері були в цьому світлі ніби живі. І тут я більше не бачу стелі склепіння, відкрився стовп світла над Марією, аж до висоти неба.

У стовпі світла був чудесний рух слави, яка проникала і наближалась щораз виразніше у формі духовного хору. Свята Діва, ставши Божою Матір'ю, перебуваючи в пориві, поклонялася Своєму Богові до землі, який лежав перед Нею безпомічною дитиною". З цих пір все земне життя Святої Родини було тернистим в повній довірі Божій волі. Син Божий повинен був взяти на Себе всі гріхи людства і вмерти невинним на Хресті Спасіння. Разом із Сином на Хресній Дорозі... Витерпіти страждання до кінця, розуміти з самого Непорочного Зачаття своє призначення.

Церква вшановує 15 вересня свято Пресвятої Діви Марії Скорботної, як приклад для нас матерів, щоб могли зрозуміти своє призначення.

Пресвята Діва Марія і Спаситель Ісус у задумах Божих одне ціле зернятко, Яке нерозривно пов'язане. Це Одне Велике Серце Любові! Між Серцем Марії і Серцем Дитини від самого початку є зв'язок: прекрасна єдність Сердець. Серце Марії є першим, котре промовляло до Ісусового Серця. Перше, котре "відмовляє" Літанію до цього Серця. Ми всі єднаємося з Нею, прагнемо брати участь у прекрасній розмові цих двох Сердець.

Церковною владою встановлено 16 червня свято Непорочного Серця Пресвятої Діви Марії.

Закінчилося земне життя Пресвятої Діви Марії. Її було взято на Небо з тілом і душею! З видінь А.К.Еммеріх: "Здавалося, що з Неба опустилася світлова дорога до низу в напрямку гробу, а в ній – прекрасна постать, подібна до душі Пречистої Діви, супроводжена образом нашого Господа. З гробу піднялося тіло Марії та з'єдналося з душею, від Якої випромінювало світло. Обидві постаті піднялися до Неба".

15 серпня увіковічена Урочистість Успіня Пресвятої Діви Марії.

Закінчилося тимчасове земне життя Пресвятої Діви Марії і під спів Ангельських хорів у славі Вона піднялася до Пресвятої Трійці для вічного життя.

Наша Опікунка, Богородиця, Порадниця, Заступниця, Найсвятіша, Найчистіша, Найулюбленіша, Любляча, Милосердна, Терпелива, Цариця світу. Вона з'являється у всіх куточках нашої планети – зцілює,

благословляє, допомагає, страждає, просить про молитву, покуту, покору. Її Материнська Любов безмежна, щира. Тільки шкода, що ми, земні люди, не завжди прислухаємося до Її порад. Земні дрібниці нас поглинають, мало віримо у Добро, яке нам бажає дати Найдобріша Діва.

Ще за Римської імперії впродовж декількох століть після народження Христа жорстко переслідували та карали віруючих християн. Найбільшою мірою покарання була висилка християн за межі римської імперії. До таких теренів висилки належала Дакія (теперішня Румунія та таврійський край з центром в Херсонесі – теперішнє місто Севастополь). Саме тут мученическою смертю в 101 році загинув святий Климентій, третій намісник Христа на землі. Таким чином, християнство розповсюджувалося з Візантії на Балканський півострів та на північ і на схід від Константинополя, на Україну і Кавказ, зокрема на Кримський півострів. Усі ікони Матері Божої, що опинилися на Україні – Чудотворні, були візантійського походження, візантійської школи іконопису, засновником, учителем та іконописцем яких був Євангеліст Лука. Тому у 882 році до Белза привезли образ Матері Божої з Візантії.

Від 12 століття люди молилися на Вервиці. За переказом, сама Божа Матір з'явилася св. Домініку (1170-1221) і навчила його молитви Розарію. Вже у XIV ст. Розарій був широко розповсюдженим в католицькому світі. Папа Григорій XIII визнав небесне походження цієї молитви, а Папа Климентій XI запровадив свято Пресвятої Діви Марії – Цариці Розарію 7 жовтня. Папа Пій IX назвав Розарій "Малим Євангелієм", Папа Лев XIII бачив в Розарію саму надійну зброю проти бід і небезпек свого часу.

В 1858 р. у Франції, біля м. Люрд, об'явилася Непорочна Діва Марія, тримаючи в руках Розарій, слухаючи як моляться Бернардетта Субіру. Сказала їй: "Йди до священиків і скажи, щоб збудували на цьому місці каплицю, бо я хочу, щоб воно стало місцем ласки для людей. Не переставай молитися і кажи іншим, щоб вони молилися. Піди і напийся з джерела та окропи себе водою з нього..." величаву базиліку Розер та кілька церков збудовано у Люрді. Чудодійне джерело зцілює всі народи.

В 1572 році біля берегів Португалії піднялася буря, яка розбила багато кораблів. На одному із них був молодий португалець Педро Мензі. Він надів на шию посвячений Розарій і молився Пресвятій Діві Марії, щоб спасла. Залишився жити тільки Педро, прийшовши в себе на березі. Він поцілував Розарій і поспішив у Церкву подякувати Богу. Єпископ, вивчивши цей випадок, установив, що Господь сотворив чудо.

З'явившись в 1917 році у Фатімі, Пресвята Діва Марія назвала Себе Царицею Розарію і наполегливо просила молитися на Вервиці, обов'язок покаяння, зміни способу життя і віддалення від гріха, гріха проти святої чистоти. Базилика у Фатімі має велике значення для народу. Сюди приїждять паломники з усього світу. Тут люди отримують благодаті Божі, uzдоровлення з хвороб в чудесний спосіб.

13 травня ми відзначаємо свято Пресвятої Діви Марії з Фатіми.

Пресвята Діва Марія не залишає нас ніколи і коли ходила земними стежками, і коли зараз у славі в Небесному Царстві. Вона з'явилася для того, щоб бути Матір'ю усіх людей, Царицею світу. Літургійне свято Пресвятої Діви Марії відзначаємо 22 серпня.

З'явлення у Меджугор'ї розпочалося 24 серпня 1981 року. Марія об'явилася дітям. Вона звертається з проханням більше молитися, поститися, любити по-братерські один одного, пробачати провини, молитися Вервичку, організовувати молитовні групи. Особливе звернення до молоді – не грішити, щоденно навертатися до Бога.

Маємо об'явлення по всій планеті: Південна Африка, Англія, Бельгія, Бразилія, Бурунді, Китай, Коста Ріка, Еквадор, Філіппіни, Франція, Гаїті, Іспанія, Індія, Ірландія, Югославія, Ліван, Камерун, Литва, Мальта, Мексика, Нігерія, Панама, Перу, Польща, Пуетро Ріці, Швейцарія, США, Венгрія, В'єтнам, Італія, Заїр, Росія, Україна.

Також маємо Плачучи Фігурки Діви Марії. Так, у Японії в м. Асета Агніс Сасадава Катеуно побачила над Фігуркою Марії 12 червня 1973 року таємниче світло, а 5 липня Фігурка виділяла кров, піт, від 29 вересня запах лілії, рози, а в кінці полилися сльози: 101 раз від 04 січня 1975 р. до 15 вересня 1981 р. В Кореї в м. Наю побачили в домі Юлії Кім і Юлії Юн Плачучу Фігурку Діви Марії з 29 червня 1985 р. Спочатку плакала звичними сльозами, а 19,20 і 21 жовтня 1986 р. – кривавими, 25 жовтня змішаними – кривавими і звичними.

Пресвята Діво Маріє, Найсвятіша Чистота, скільки страждань ми Тобі завдаємо? Пробач нас грішних. Ти завжди попереджаєш про небезпеку, про те, що наші гріхи приведуть до катастрофи. Необхідно молитися, чинити покуту в єдності з Ісусом Христом і Його Святою Матінкою, щоб допомогти в наведенні світу.

Мало зараз людей, які посвячують себе монаршому життю, щоб покутувати, поститися, молитися у чистоті серця, проповідувати Слово Боже і жити згідно Євангелії. Наше земне життя все більше затягує у кругообіг марнотрацтва, розпусти, лихослів'я, злочинності, родини розпадаються, нема подружньої довіри, діти виростають у злі без батьківської любові. Жінки не хочуть і слухати про своє материнське

покликання, суспільство виховує їх інакше, а чоловіки не знають як забезпечити сім'ю, бо всі живемо не по Божим Заповідям.

Через Пресвяту Діву Марію людині знову відкрилася глибина Божої Любові. Відкрилася дорога в Небо, спілкування з небожителями, зі святими Ангелами. Стало можливим для людини усе, що благословив Господь, приготував і подарував людині для її користі і спасіння. Відкривається Небо, і Престол Херувимський, і Пресвята Діва; Церква на землі стає частиною Неба, де ми зустрічаємося з Богом і сповнюємося Духом Святим.

Пресвята Матінко Милосердя, випроси Божого Милосердя для тих, хто намагається жити у покорі, покуті, згідно з Євангеліє і для тих, хто Тебе ще не визнає, щоб вони пізнали Твою опіку і милосердя. Царице Усіх Народів, опікуйся нами!

***Господи, Ісусе Христе, Сину Отця,
зішли нині Духа Твого на землю.***

***Нехай живе Дух Святий
у серцях усіх народів,
щоб оберігати нас від загибелі,
біди і війни.***

***Нехай Мати Усіх Народів,
Яка була колись Марією,
буде нашою Заступницею. Амінь.***

Використана література: книга Анни Катерини Еммеріх "Життя Пресвятої Диви Марії"; Проповідь отців Францисканців Томислава Влашича і Славю Барбарича "Відкрийте свої серця Марії –Цариці світу"; Д-р Л. Гонзата да Фожена "Фатіма. Марія звертається до світу"; Рері Лауренті "Об'явлення Пресвятої Диви Марії"; журнал "Діти Непорочної" №2, 2002 р.

Запрошую до співпраці. Пишіть, як вам допомагає Пресвята Діва Марія, що Ви відчуваєте, коли молитися Літанії, Вєрвичку, чи їздили на місця де зцілює Пресвята Діва Марія, чи у вашому місті, селі, селищі є чудотворні ікони, фігурки, може хто знає їх історію.

Підготувала с. Людмила Данилко

13 ЧЕРВНЯ – УРОЧИСТІСТЬ СВ. АНТОНІЯ З ПАДВИ

Фердинанд Бугліоні народився в столиці Португалії м. Ліз боні 15 серпня 1195 р. на свято Успіня Матері Божої в заможній родині, де отримав добре виховання. Але, нехтуючи кар'єрою і відмовою родичів, вирішив замолоду посвятити себе Божій службі і прийшов до регулярних каноніків св. Августина (августіанів), де і був посвячений на священника. У августіанів він перебував 10 років.

Коли почув, що брати св. Франциска понесли мученицьку смерть в Марокко, зажагнув також віддати своє життя за Христа. В 1220 році в Коїмбрі вступив до братства св. Франциска з Асизі, де і змінив своє ім'я на Антонія.

Два рази вибирався до Африки, щоб навертати мусульман і здобути пальму мученика, але з-за хвороби не доходив. Прибув до Сицилії і звідти дістався на генеральну капітулу до Асизі. Зустрівши св. Франциска, попросив дозволу на проголошення Христа в Італійській землі. Тоді його направили до монастиря Монте Паоло, біля Болонії, виконувати різні монаші послуги. Коли пізнали його добре знання з Святого Письма, то було йому доручено за обов'язок проповідувати і 10 років він виконував його дуже добре.

Як перший з францисканців, став професором теології в Болонії і в інших місцевостях, отримавши від св. Франциска власноручний дозвіл на навчання теології. Залишив багато опублікованих проповідей.

В 1230 році приїхав в Падву, де і помер в 1231 році в монастирі Арселла 13 червня, маючи 36 років.

Ще за життя вважали його чудотворцем. Дякуючи багатому харизматичному дару, яким Бог його одарував, він лікував багато хворих людей.

В 1232 році папа Григорій IX оголосив його святим, а в 1947 році папа Пій XII надав йому титул Доктора Церкви (Доктор Євангелії). Є одним з найбільш популярних і всесвітньо шанованих покровителів.

13 червня це надзвичайно урочистий день для нашої парафії св. Яна з Дуклі, де працюють Брати Менші францисканці. Ще з тих часів, коли в 1761 році король Зигмунд Август III надав Ордену землю в околицях Житомира, францисканський костел уславився поширенням культу святого Антонія з Падви – католицького святого Миколая. У костелі був вівтар на його честь з чудотворною іконою. Оточеною багатьма ватами. Вата – це символічні дари вдячності за отримані від Бога благодаті. Коли цар Микола I заборонив діяльність чернечих орденів, над святиною францисканців нависла загроза закриття. Щоб запобігти цьому, костел передали Луцько-Житомирській дієцезії під духовну семінарію.

У 1917 році влада закрила і костел, і монастир. Тоді ж зникла і ікона св. Антонія. Та із закриттям семінарійного костелу не припинився культ святого.

1992 року до храму повернулися брати францисканці та, як св. Франциск, узялися відроджувати і костел, і віру.

В 2005 році, дякуючи єпископу-ординарію Яну Пурвінському, в храмі св. Яна з Дуклі відновили відпуст св. Антонія з Падви. Єпископ

оголосив, що урочистість св. Антонія буде святкуватися в Житомирі в храмі отців – францисканців. 11 червня 2005 року, в останній вівторок новенни, напередодні відпусту, Єпископ Ян Пурвінський освятив образ св. Антонія – другого покровителя Києво-Житомирської дієцезії, написаний спеціально для вітваря його імені, який розташований з лівої сторони центрального вітваря. Цей образ збирає багатьох вірних. Щоб разом молитися, бажаючи про заступництво перед Богом, довіряючи св. Антонію свої потреби.

Підготувала с. Валентина Борчалінська

ДЕВ'ЯТНИЦЯ ДО СВ. АНТОНІЯ ПАДЕВСЬКОГО

Прохання

Просимо св. Антонія, лікаря, і уздоровителя заблуканих в грісі, щоби він своєю опікою, своїм заступництвом охоронив нас від нещасть і небезпек, знаних і незнаних, звичайних і незвичайних.

Просимо його, щоби він зважав на заблуканих, на калік душевних і тілесних, щоби він, наш лікар, наш чудовий патрон, в годині смерті уздоровив наш розум, щоб ми могли спастися і спасли свої душі, бажаючи його про ласку... (тут сказати своє прохання).

Отче наш... Богородице Діво... Слава Отцю... Антифон св.

Бонавентури з молитвою (9 раз).

Пісня св. Бонавентури

Антифон

О, благословенний язyku, що Господа безнастанно славив ти та інших славослов'я навчав. Тепер виявилось, якими великими є твої заслуги перед Богом.

Свящ.: Говори за нами до Господа, благословенний язyku.

Люди: Нехай виявиться, що ти є зняряддям Духа Святого.

Молитва

Молимося, просимо тебе, Господи, відвідай нас в нашому домі, поблагослови нас всіх, і за причиною св. Антонія, зроби, щоби всяка зрада наших ворогів, як і всяке зло, було від нас прогнане. Тобі славу засилаємо, Отцю, і Сину, і св. Духові: і нині, і завжди і на віки вічні. Амінь.

Молитва до св. Антонія Падевського

Гідний слави, між святими, Падевський Антоніє!

Величаємо ангельське твоє життя.

Величаємо херувимську твою любов.

Як чудотворцю, славу твою голосимо.

Правдивий ангельський любительо Дитятка Ісуса, в піснях тебе прославляємо.

Квітка до св. Антонія Падевського

1). Як чудес шукаєш, до Антонія іди,
Просьби і терпіння у стіп його склади.

Приспів: Утихає море і дияволи втікають,
Умерлі наново до життя вертають.

2). За його причинами встають з ліжка хворі,
З закованих рук і ніг спадають окови.

Приспів:

Утихає море...

3). Члени тіла у калік uzдоровлені бувають,
Вертаються згуби, котрі віру мають.

Приспів:

Утихає море...

4). Потішить поможе, в потребах шле дарунок,
І в кожному нещастю спішить на рятунок.

Приспів:

Утихає море...

5). Дізнає рятунок, кожний, хто його просить,
Надзвичайні його чуда з Падевчиками голосить.

Приспів:

Утихає море...

6). Слава Отцю, і Сину, і Духу Святому,
За провід даний Антонію Падевському.

Приспів:

Утихає море...

Свящ.: Господові помолімося.

Люди: Господи, помилуй.

Безнастанно молися за нами, св. Антонію, щоби ми були послідовниками Господа Ісуса, покладаючи на нього всі свої надії.

Молимося: Нехай вставляється за нами, о Боже Святий, вславлений визнавець, чудотворець Падевський, що безчисленними дарами, незрозумілими чудами і славою його прославив, і в любові своїй його утвердив через Господа нашого Ісуса Христа, бо для нього повні слави всі небеса. Амінь. Амінь. Амінь.

Молитва

Господи Ісусе Христе, предобрий Отче, я прошу тебе в ім'я радості, яку отримала твоя улюблена Мати, якій ти явився в славі в ніч твого

воскресіння, просвіти мене дарами Святого Духа, аби я був достойний усе життя, кожен день і кожну годину виконувати твою святу волю. Ти живеш і царюєш з Богом Отцем і Святим Духом на віки вічні. Амінь.

24 ТРАВНЯ – СВЯТО ПОСВЯЧЕННЯ БАЗИЛІКИ СВ. ОТЦЯ ФРАНЦИСКА З АСИЗІ

Папа Григорій IX побажав побудувати в Асизі гідну святиню для сховища реліквій і тіла Серафимського Отця Франциска і особисто посвятив вігільний камінь в день після канонізації святого в 1228 р. Через два роки монументальна будова, споруджена братом Еляшем з Картону, була готова для прийняття тіла патріарха, яке урочисто перенесли з Костела св. Яжега. Папа Григорій IX надав новій святині титул базиліки і назвав її головною і матір'ю всіх францисканських костелів. Було це 25 травня 1230 р.

Папа Інокентій IV консекрвав цю базиліку 25 травня 1253 р. Папа Бенедикт XIV в свою чергу 25 травня 1754 р. виніс її до гідності патріархальної базиліки і папської каплиці.

Францисканська формація

ИЗЛОЖЕНИЕ МОЛИТВЫ ГОСПОДНЕЙ СВЯТИМ ФРАНЦИСКОМ

О, пресвятой **ОТЧЕ НАШ**: Творец, Искупитель, Утешитель и Спаситель наш.

ИЖЕ ЕСИ НА НЕБЕСАХ: в ангелах и в святых, просвещая их к познанию, ибо Ты, Господи – свет; воспламеняя их к любви, ибо Ты, Господи – любовь; полагая в них жилище Твоё и исполняя их блаженством, ибо Ты, Господи, - высшее благо, вечное, от которого всякое благо и без которого нет блага.

ДА СВЯТИТСЯ ИМЯ ТВОЁ: да просияет в нас знание о тебе, чтобы могли мы знать *широту* благодеяний Твоих, *долготу* обетований Твоих, *высоту* могущества Твоего и *глубину* судов Твоих.

ДА ПРИЙДЁТ ЦАРСТВИЕ ТВОЁ: ЧТОБЫ Ты, по благодати Твоей, воцарился в нас и вёл к Царствию Твоему, где видение Твоё неприкровенное, любовь Твоя совершенная, общение твоё блаженное, сладость твоя бесконечная.

ДА БУДЕТ ВОЛЯ ТВОЯ ЯКО НА НЕБЕСИ И НА ЗЕМЛИ: чтобы мы любили Тебя *всем сердцем*, всегда о Тебе помышляя; и *всю*

душою всегда Тебя желая; и *всем умом*, все наши намерения к Тебе направляя, и в любой вещи Твоей чести ища; и со *всею крепостью нашей*, все силы и чувства души и тела служению любви Твоей отдавая, и ничему другому; и чтобы смогли мы любить ближнего нашего, как самих себя, всех увлекая всеми силами нашими к Твоей любви, радуясь их благу, как нашему, и скорбям их сострадая, *и никому ни в чём не причиняя обиды*.

ХЛЕБ НАШ НАСУШНЫЙ, твоего Сына возлюбленного, Господа нашего Иисуса Христа, **ДАЖДЬ НАМ ДНЕСЬ**: в память, в познание и в почитание той любви, какую Он возымел к нам, и всего того, что нас ради Он сказал, совершил и претерпел.

И ОСТАВИ НАМ ДОЛГИ НАША: по Твоему неизречённому милосердию, силою Страстей возлюбленного Сына Твоего, достоинством и заступничеством Преплаженной Девы Марии и всех избранных Твоих.

ЯКОЖЕ МЫ ОСТАВЛЯЕМ ДОЛЖНИКАМ НАШИМ: и то, чего мы не умеем прости до конца, Ты, господи, сделай, чтобы мы до конца, простили, так, чтобы по Твоей любви могли мы воистину *возлюбить врагов наших* и за них пред Тобой усердно заступаться, и никому *не воздавать злом за зло*, но, себя самих Тебе предавая, всем быть в радость.

И НЕ ВВЕДИ НАС ВО ИСКУШЕНИЕ: тайное или явное, внезапное или непосильное.

НО ИЗБАВИ НАС ОТ ЛУКАВОГО (лат. **ОТ ЗЛА**): прошлого, настоящего и грядущего. Слава Отцу и Сыну и Святому Духу.

Из книги «Истоки францисканства» стр.144.

_= МОЛИТВА ГОСПОДНЯ =

Людина: *Отче наш, що єси на небесах...*

Бог: Так?

Людина: Не перебивай. Я молюся.

Бог: Але ж ти кликав Мене?!...

Людина: Кликав тебе?!? Не кликав я Тебе! Я молюся. "Отче наш, що єси на небесах"

Бог: Ти знову це зробив...

Людина: Що зробив?

Бог: Закликав Мене. Сказав: "Отче наш, що єси на небесах". Ось Я. Про що ти думає, вимовляючи це?

Людина: Але я ні про що не думав... Ну, знаєш, просто відмовляв свою молитву. Я завжди відмовляю молитву Господню. Вона допомагає мені почуватися краще – щось в стилі почуття "добре виконаного обов'язку".

Бог: Ну добре, продовжуй.

Людина: *"Нехай святиться Ім'я Твоє..."*

Бог: Зачекай. Як ти це розумієш?

Людина: Розумію що?

Бог: "Нехай святиться Ім'я Твоє"?

Людина: Ну, це означає... Це означає... Не знаю, що це означає! Та й звідки можу про це знати? Це лише частина молитви... А так до речі, що це означає??

Бог: "Святитися" означає трактувати з пошаною, славити, величати.

Людина: Ну так, це має сенс. Я ніколи досі не задумувався, що означає "святитися"... *"Нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя як на небі, так і на землі"...*

Бог: Чи ти справді так думаєш і того прагнеш?

Людина: Ясно, чому ж би ні?

Бог: А що ти для цього робиш?

Людина: Роблю? Ну, схоже що нічого. Думаю, було б добре, щоб Ти взяв у Свої руки контроль над тим, що тут, на землі і там, у небі.

Бог: А чи Я маю контроль над тобою?

Людина: Чому ж, я ходжу в Церкву.

Бог: Я не про це запитав тебе. Що з гордістю, через яку ти не сприймаєш багатьох твоїх знайомих?

Знаєш, це насправді твоя проблема. А ще от те, як ти витрачаєш свої гроші – усе на себе! А як щодо книжок, які читаєш, музики, телепрограм?

Людина: Агов! Досить мені дорікати! Я такий як і багато інших з костюлу!

Бог: Вибач, але Я думав, що ти молишся, щоб виконувалася Моя воля. А коли так має статися, то це має розпочатися від тих, хто молиться про це... Наприклад, від тебе...

Людина: Ну добре, думаю, щось і справді мене стримує. Коли Ти вже про це згадав, я міг би продовжити той перелік...

Бог: Я теж.

Людина: Досі я про це багато думав, але справді хотів би всього цього позбутися. Я хотів би насправді бути вільним...

Бог: Добре. Ми ніби починаємо до чогось доходити. Спробуємо тепер працювати разом – ти і Я. Деяких успіхів справді можна досягти. Я високої думки про тебе.

Людина: Слухай, Боже, я вже маю закінчити, тому, що це вже триває значно довше, ніж звичайно. **"Хліб наш насущний дай нам сьогодні..."**

Бог: Ти повинен трохи відмовити собі в цьому хлібі, бо вже набираєш зайву вагу.

Людина: Що це ще має бути? Сьогодні, що день крити кування? Я молюся, виконую свій християнський обов'язок, а Ти з являєшся звідки не візьмись, перебиваєш мене і докоряєш мені усім, що я роблю!

Бог: Молитва – це річ небезпечна. Після неї можна стати... ну знаєш... зовсім іншим. Це власне Я й намагаюся тобі сказати. Ти кликав Мене – і ось Я. Тепер вже пізно, щоб зупинитися. Молися далі. Мені цікаво почути наступну частину молитви... Ну, ж бо!

Людина: Я боюся.

Бог: Боїшся? Чому?

Людина: Знаю те, що Ти збираєшся сказати.

Бог: Ну, то сам переконайся.

Людина: **"І прости нам провини наші, як і ми прощаємо нашим винуватцям..."**

Бог: А як щодо Анни?

Людина: Ну це ж треба? Я знав, знав, що торкнешся цієї проблеми! Але чому, Господи, вона вигадувала дурниці про мене, розповідала іншим історії про мою сім'ю. І ніколи навіть не перепросила за те. Що зробила! Я поклявся, що ми ще зрівняємо рахунки!

Бог: А як же твоя молитва? Що з твоєю молитвою?

Людина: Це я так собі, тільки говорив...

Бог: Добре, що ти хоч це визнаєш. Але ж погодься, тягнути на собі цей гіркий тягар – це не так вже й приємно, чи ж ні?

Людина: Ні, але я почуватимуся краще, як тільки помщуся їй. О, так, я маю певні плани щодо цієї сусідки... вона ще пожалкує, що колись тут з'явилася.

Бог: ти не почуватимешся краще. Почуватимешся ще гірше. Помста взагалі не є солодка. Лише подумай собі, який ти вже є нещасливий. Та Я можу все це змінити...

Людина: Можеш? Як?

Бог: Пробач для Анни. Тоді Я пробачу тобі. Тоді ненависть та гріх будуть не твоєю, а її проблемою. Ти ж матимеш в серці мир.

Людина: Ну так, Ти правий. Зрештою, Ти завжди правий. І чим більше я хочу відомстити їй, тим більше хочу бути з Тобою. (хвилина мовчання). Згода. Гаразд, я пробачаю їй. Господи, допоможи їй віднайти добру дорогу у житті. Коли тепер я думаю про це, то розумію, що вона дуже

нешаслива... Усі, котрі роблять щось подібне, певно є дуже нещасні...
Боже, якимось чином вкажи їй правильну стежку.

Бог: Ну бачиш! Прекрасно! Як ти тепер почувасяся?

Людина: М-м... Непогано. Зовсім таки непогано. Правду кажучи, почувуюся навіть прекрасно! Знаєш, схоже, що сьогодні, вперше відколи пам'ятаю, я знову зможу спокійно заснути! Може, від цієї миті й впродовж дня не буду такий змучений, як зараз, бо останнім часом я не висипаюся...

Бог: Ти не докінчив своєї молитви. Продовжуй.

Людина: О, так... *"І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого"*.

Бог: Добре! І це вчиню. Але ти й сам не наражайся на спокуси!

Людина: Ти про що?

Бог: Не вмикай телевізора якщо знаєш, що на тебе чекає прання або прибирання в оселі. І ще, подумай про час, який ти гаєш на нескінченних розмовах зі знайомими. Якщо ти не в силах вчинити, щоб ваші розмови торкалися позитивних речей, то може варто подумати про користь від цих знайомств... Наступна справа – твої знайомі не повинні бути твоєю моральною нормою... І прошу, постарайся не використовувати Мене як аварійний вихід...

Людина: Цього останнього я не розумію.

Бог: Розумієш. Ти вже неодноразово робив так. Спершу утнеш якусь дурницю, з'являються проблеми і тоді ти прибігаєш до Мене і кричиш "Боже, рятуй! Обіцяю, що більше так не робитиму!" Пам'ятаєш усі свої обітниці, які ти дав мені таким чином?

Людина: Так, господи, мені соромно. Насправді, мені дуже прикро.

Бог: Про яку з обіцянок ти згадав зараз?

Людина: Ну, це було тієї ночі, коли я з дітьми був сам удома. Вітер був такий сильний, що здавалося: ось-ось зірве дах і в будь-яку мить з'явиться смерч... Власне, тоді і по телебаченню остерігали, що він може з'явитися. Пам'ятаю, як я тоді молився "О Боже, якщо Ти врятуєш нас, то я вже завжди виконуватиму Твою волю"...

Бог: І що, чи ти зробив так?

Людина: Пробач, Господи. Мені справді прикро. До сьогодні я думав, якщо щоденно відмовляю "Отче наш", то зможу робити, що схочу... Я не очікував, що трапиться щось таке, як зараз.

Бог: Продовжуй і заверши свою молитву.

Людина: *"Бо Твоє царство, і сила, і слава на віки вічні. Амінь."*

Бог: Чи ти знаєш, що приносить Мені славу? Що би Мене втішило?

Людина: Ні, але хотів би знати! Хочу принести Тобі радість. Зараз я бачу, скільки нерозумного накоїв в своєму житті. І бачу, як би то було прекрасно бути одним з тих, хто тебе наслідує.

Бог: Власне, ти сам відповів на це питання.

Людина: Невже?

Бог: Так. Тим, що потішило би Мене найбільше було б те, якби люди, такі як ти, насправді Мене любили. Тепер, коли ці старі гріхи вийшли на яв і вже не стоять тобі на дорозі до Мене, можна би було багато поговорити про те, що ми могли б тепер учинити разом.

Людина: Господи, то подивимося, де я ще зможу стати Тобі у нагоді, добре? АМІНЬ!!!

ФРАНЦИСКАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. СВЯТИЙ ФРАНЦИСК І ПРАЦЯ

Величина смирення і бажання підкоритися Богу і практично приносити користь людям роблять св. Франциска самим вірним тлумачем християнської концепції праці.

Син торгівця, який вийшов з буржуазної комуни, він унаслідував продуктивні та творчі якості без головного дефекту – егоїзму.

Благородне відношення до грошей, як результату праці, які повинні бути в обігу, а не лежати мертвим вантажем, грошей, як способу ствердження особистості, інструменту головування. Але і тоді воно було виражено у нього в кращій формі, тобто вони повинні були допомагати приносити користь, приносити задоволення.

Після навернення праця стає для нього формою любові, любові до законодавця – Бога, який дав працю в покарання за гріх: любов до Христа – Відкупителя, Який дав нам приклад праці; любов до людей, які потребують розумної волі в праці; любов до бідних створінь, які через любов змінюються і служать нам. Святий Франциск працював сам і змушував працювати інших.

Він починав з професії каменяра, навіть різноробочого, відбудовуючи Церкви: св. Дам'яна, св. Петра, св. Марії Ангелів, жертвуючи з цій смиренній праці схильність до самотності, котра супроводжує кожного, в тому числі і його, після навернення..

Він працює з того часу, як Євангеліє, почуте ним в Порціункулі 24 лютого 1208 року, зобов'язала його до духовної перебудови через апостольське служіння і тоді він стає трудівником слова і використовує його ще більш уважно, помірковано і свідомо, ніж каміння при відбудові Церкви св. Дам'яна. Його слово, багате змістом в своїй простоті впевнює. Воно змістовне і точне – діє на інших і примушує

діяти їх. Проповідуючи, Франциск працював понад свої сили: говорив з натовпами, з окремими людьми, подорожуючи пішки. Він ніс Слово Боже з міста в місто. Франциск не хвилювався ні про свою втому, ні про болі. І навіть тяжкі фізичні хвороби, чи моральні муки, чи страждання від стигматів його не зупиняли. Він виснажував себе в розповсюдженні Божого Слова. Праця для св. Франциска була необхідністю.

Стаття 21, ГК ФОСу говорить: “Для св. Франциска праця є даром, а можливість працювати – благодаттю. Щоденна праця – це не тільки засіб для існування, але й привід служіння Богу та ближньому, а також шлях розвитку особистості, Усвідомлюючи, що праця є правом та обов’язком, та що будь-яка форма праці заслуговує поваги, нехай брати включаються до співпраці, щоб усі мали можливість працювати, а умови праці ставали більш гуманними”. Розрядка та відпочинок мають свою цінність, і є необхідними для розвитку особистості. Нехай францисканці-світські дбають про збалансованість між працею та відпочинком та шукають найбільш корисних занять для вільного часу. “Нехай цінять працю як дар та як їх співучасть у справі творіння і відкуплення людського суспільства та служіння йому”. (Регула, р.2, п.16).

Святий Франциск бачив в праці природні і надприродні причини, повагу до індивідуального покликання кожного, спосіб праці, поєднання активного і споглядального життя, бідності та праці. Поєднання бідності і праці – самий оригінальний спосіб думки св. Франциска. Хоча на той час св. Бенедикт вже заклав основи життя, в яких з’єднувалися праця і молитва, але це було в монастирі. Св. Франциск виніс таке життя за кордони монастиря – в світ, де матеріальні потреби і суспільна доцільність роблять її більш повчальною, але і більш складною.

Поєднавши працю і бідність, св. Франциск виключив для себе і своїх братів можливість істинного панування грошей, хай навіть колективного, до вищої крапки. Працюючи, нічого не отримувати в замін; смиренно просити милостиню, перед тим роздавши своє майно. З іншого боку повна відмова від власності, навіть від права власності винагороди за власну працю, яка вважається законною, але до якої людина міцно прив’язана, звільняє працю від наслідків панування, бо воно породжує спокуси, турботи, смуток і надає їй радість, що перевищує ту, котра приносить з собою всяка праця. Праця в бідності після молитви, слави і подяки – це інше джерело, що наповнює францисканською радістю.

Кожна праця, чи піклування, не звернена до Вічності – неробство. А праця, пов’язана з зусиллями духу, що прагне перемоги над низькими

пристрастями і поєднання з Богом – це праця. Сама молитва – це також гордовита боротьба. Програма діяльності св. Франциска, його праця над собою: відповідати на Боже натхнення, ніколи не втрачати ні хвилини, вважати себе покликаним до постійного оновлення, не втрачати можливість зробити якусь добру справу, перемагати самого себе в дієвій боротьбі гордині та почуттів.

Праця для св. Франциска – участь у Божій справі творіння. В чому вона може бути виявлена? Через щораз краще пізнавання прав, вироблених світом; через сумління і повне виконання своїх обов'язків: через особисте удосконалення свого відношення до праці. Господь створив світ на Свою велику хвалу і для добра людини. Людина – вершина всього створеного. Вона отримала від Бога завдання панувати над землею, користуватися її засобами, відкривати права керування світом і застосовувати їх у своєму служінні, щоб зробити життя приємнішим і дуже раціональним.

Праця як засіб освячення і життя родинне, як дорога до святості життя світських францисканців. Бог покликав людину до життя в родині і в шлюбі, і родина реалізує Його план любові у світі. Святе Письмо говорить, що праця є обов'язком людини, вона є завданням від Бога, ще починаючи з Адама.

Воля св. Франциска, яка з'єдналася з волею Бога, від переміни серця до фізичної праці, яка є законом, потім до апостольства, яке є покликанням. Працювати разом з усіма, бути людиною серед людей, по-домашньому зближатися з грішником, тобто з чоловіками і жінками сумнівного або поганого життя, відкрито боротися з суспільною думкою, що протирічить Божим настановам, іти в натовпи з загрозою бути вбитим – все це не було перешкодою для св. Франциска, не заважало його поєднанню з Богом, навпаки, це було його обов'язком. Світ, з усіма його пристрастями, не був перепорою між ним і душами; якщо для того, щоб завоювати їх, потрібно було перепливти океани або провести час в поганому оточенні, він без страху ризикував, бо настільки був з'єднаний з волею Бога, що через Заповіт милосердя доводив себе до умертвіння. Зростання особистого удосконалення відбувається не в самотності, а в смиренній праці, щоб заробити собі на хліб; в місіонерській праці для поширення Божого Царства.

Звичайно, життя в діяльності важке, бо виникає спокуса любити речі більше ніж Бога. Воно допускає боротьбу серця, яке розуміє, що тільки вічність може задовольнити його і бажає залишитися вірним Богу, але одночасно відчуває чари тимчасових речей. Любити і не хотіти любити, бажати і не хотіти бажати; відчувати захоплення перед красою дочасного життя і не хотіти насолоджуватися ним; залишатися в

течії і йти проти неї; відчувати лихоманку корисних здобутків і залишатися в цій боротьбі невідомим солдатом – це доля тільки мужніх людей. Але цей героїзм збільшує релігійну цінність діяльності. Праця і молитва – два крила діяльності. У високій душі св. Франциска його праця перетворюється в молитву, а молитва в працю. Він прагнув не стільки містичної діяльності (це вже робили і інші), скільки життя надприродної діяльності в світі, в якій молитва і праця злиті воедино, бо це два аспекта сходження до Бога.

Надприродно діяти в самому центрі реальності, спокусливої, чи огидної – це життєві умови францисканців. Як говорив св. Франциск, що праця – це один із способів любити. Його супутницею була бідність, його праця була надприродної, тому що не мала винагороди, чи слави, чи особистого задоволення, а навпаки уникала цього. Францисканська діяльність ненавидить обхідні шляхи. Якщо вона замислила обман, то сама його і розкриє; якщо у неї є дипломатія, то це дипломатія відвертої розмови. І поскільки це дуже рідке явище, то її часто не довіряють, приймаючи її за хитрість. Простий до наївності францисканець, виявляє себе таким який він є – не приховує ні своїх позитивних якостей, ні своїх недоліків; він не говорить поганого про інших, не судить їх, не хоче в своїх звичках і своїй мові бути побаченим і пізнаним, крім того, яким Бог прикрасив його і створив.

У нього є своя лінія – він іде прямо до Бога, не дивлячись на круги себе. Якщо для того, щоб спасти свою душу їй потрібно сказати істину, яка доведе його до сліз, він каже її; якщо, щоб допомогти іншій душі, йому потрібно спричинити незручність чиємусь егоїзму, він спричинить його. Бідність робить людську діяльність хороброю, бо віра в Бога і довіра спонукає до таких дій – здатність прийняти мучеництво і страждання заради заснування всякої Божої справи (поїздка св. Франциска до султана, проповідування без знання мови і т.п.).

Францисканці не можуть довго посідати керівне місце, по своєму покликанню і вихованню вони дуже наївні, безкорисні, не гнучкі, іноді, навіть грубі. Тому їх завдання, як в місіях, так і в суспільних ініціативах, відкрити, навіть, ціною власної крові, яку проллють у відкритій боротьбі, зайняти позицію, потім дозволити іншим перемогти себе, тобто щедро віддати її, тим, які будуть керувати нею, і іноді без вдячності пам'ятати про них. Після завоювання францисканці босі, з сумкою на плечах, знову відправляються в дорогу до інших справ і інших ударів.

Та не вмючи ні руйнувати, ні керувати, вони вмють створювати, тому що рішучі, швидкі, терпеливі, невтомні. Євангеліє показує їм Ісуса, Який завжди працює за прикладом Отця Небесного, тому що Ісус

любить пильних слуг і працелюбних, тому що жнива великі і потребують багатьох женців, тому що милосердя до ближнього спонукає їх до постійної дії. Францисканська діяльність невтомна із-за однієї особистої, але неземної причини: час втікає і не зупиняється ні на годину, і у нас є тільки цей час, що безупинно летить, щоб заробити вічність.

Францисканці невтомно працюють до останньої години, в праці вони не зазнають старості – Ян Пармський у 80 років просить у Папи Миколи IV милості поїхати в Грецію, щоб повернути стигматиків; св. Антоній, св. Бонавентура з Баньореджо, Раймонд Луллі, св. Бернардино Сієнський, св. Лоренцо де Бріндізі, св. Леонард із Порто Мауріціо помирають в дорозі під час проповідей і боротьби.

Бідність робить францисканську діяльність чесною, сміливою, невтомною, і одночасно радісною, звільнюючи її від усіх тривог про успіх або невдачу. Вона весела, вона співає і не боїться болю, більш того любить його як вірну обіцянку родючості.

Підготувала с. Людмила Павловська. Опрацьовано за матеріалами книги “Францисканство” Августина Джемелі. Вид-во культурний центр “Духовна бібліотека” М.2004 р.

Формаційні матеріали для постулату

Тема № 6 Літургія та урочистості Францисканського Ордену Світських.

Кожен орден має власні традиції, звичаї, привілеї отримані від Святого Престолу. Також має власний Ритуал, затверджений Римською Конгрегацією, де вміщені молитви та урочистості, властиві певному Ордену.

Подібне є також у ФОС. Крім правочинних документів, якими є Регула та Конституція, він також має власний Ритуал, де подаються приписи, як належить організовувати щомісячні зустрічі або урочистості, властиві цьому Ордену.

У цій темі мова буде йти про плідну участь у святій Месі, обов'язкові молитви Церкви, форми участі у зустрічах спільноти, а також про інші урочистості, які пропонує Ритуал.

1. Плідна участь у Божій Службі.

Божя Служба є найкращою зустріччю з Богом, в якій Господь Ісус, під видом хліба та вина, відновлює свою Жертву, яку Він приніс на

хресті, для нашого спасіння. Він відновлює її безкровним чином, через руки священика, з тією метою, щоб благодаті, які Він заслужив на Голгофі, донести до людських душ.

Божа Служба має чотири мети, щоб завдяки цій жертві людина могла найбільш досконало шанувати та любити Господа, щоб Йому дякувати за всі отримані благодаті, щоб здійснити відшкодування Богові за свої та інших людей гріхи, щоб випрошувати для світу необхідні Божі благодаті. Тому свята Служба є служінням прославлення, Жертвою подяки, Жертвою перепрошення та благальною Жертвою.

Ми повинні шанувати Святу Літургію та набожно приймати участь як в наділю та свята, так, по можливості і в будні дні.

У Святій Месі ми повинні приймати участь таким чином:

- свідомо, з добрим наміром, з увагою зверненою на зміст молитов, зі зрозумінням всього, що діється на Святій Месі;

- активно, тобто разом зі священиком промовляти ті слова, які є для спільного читання або співу. Ми не повинні під час Святої Меси читати з молитовних книжок інші молитви або літанія, або молитися на розарії;

- повною мірою, тобто повинні приступити до святого причастя. Однак належить пильнувати, щоб Святе Причастя не стало буденною справою, а було прийняте з вірою, покорою, любов'ю. Після прийняття святого Причастя старанно подякувати та співпрацювати з отриманою Божою благодаттю.

Якщо в місцевій спільноті з'явилася традиція, коли рада кожного місяця замовляє дві Святі Меси за її осіб, одну – за Боже благословіння для живих, а другу – за померлих, намагаймося бути на цих Святих Месах, випрошуючи у Бога благословіння для себе та своїх близьких, а також Боже милосердя для тих, яких Бог вже покликав до вічності.

Бажаю так запланувати заняття на кожен день, щоб знайти час для Святої Меси, тому що вона, разом з прийнятим Святим Причастям, повинні бути центром нашого релігійного життя та нашої набожності.

2. *Обов'язкова молитва Церкви у ФОС.*

Ордени в Церкві існують також для того, щоб своєю молитвою прославляти Бога, дякувати Богу за отримані благодаті так необхідні кожному.

З цією метою Церква зобов'язує священиків та ордени до Літургії Годин (часослову). Такі молитви приписані також особам ФОС. До цього часу цими молитвами були дванадцять Францисканських Щоденних Молитов, тобто 12 “Отче наш...”, “Радуйся, Маріє...”, “Слава отцю...” у з'єднанні з роздумами над Стражданнями Господа.

Нова Регула на цю тему говорить: “Нехай вони беруть участь у сакраментальному житті Церкви, особливо в Євхаристії, і нехай приєднуються до однієї з форм літургійної молитви, яка затверджена Церквою, наново переживаючи таємниці життя Христа.

3. Участь у щомісячних зустрічах спільноти.

Крім участі у святій Месі та в молитвах Церкви, важливим обов’язком кожного, хто належить до ФОС, є участь у щомісячних зустрічах спільноти. Новий Ритуал подає загальні рамки цих зустрічей. Дозволено прийняти довільну систему, в залежності від потреб спільноти. Може бути встановлено, що програма щомісячних зустрічей буде мати таку систему: на початку пісня до св. Франциска, спільна та заступницька молитва, читання та коментування листів св. Франциска, слухання Божого слова, повідомлення та оголошення, запитання, молитви за померлих спільноти, підготування до отримання відпустів і відношення обітниць, отримання благословення св. О.Франциска та пісня на кінець.

4. Участь в обрядах, поданих Ритуалом ФОС.

Прийняття до постулату.

Воно відбувається під час щомісячного зібрання спільноти або в іншому встановленому часі. Прийняття здійснює місцевий асистент разом зі Старшим спільноти. Обряд полягає на свідомому відновленні зобов’язань хрещення і миропомазання, декларації бажання належати до ФОС та включення до праці над підготовкою до складання обітниць, на відреченні від зла, відновленні віри, обітниць збереження заповідей любові Бога та ближнього, кінцевих молитвах та благословенні. Постулат триває рік, метою якого є познайомити кандидата з ФОС, його історією, метою, правом та літургією, а також взятими на себе обов’язками.

Прийняття до новіціату.

Воно відбувається під час щомісячного зібрання спільноти або в іншому встановленому часі. Прийняття здійснює місцевий асистент разом зі Старшим спільноти. Обряд полягає на висловленні прохання бути прийнятим до ФОС, прийняття, слухані Божого Слова (Євангелії, проповіді), молитві св. Франциска та благословенні. Новіціат триває повні дванадцять місяців.

Складання обітниць.

Урочистість відбувається під час Святої Меси. В обряд входять: впровадження у Святу Месу, літургія слова, прохання про допущення до складання обітниць, запитання до тих, хто складає обітницю, молитви про Божу благодать, обітницю, тобто зобов'язання до євангелічного життя, підтвердження даних обітниць Старшим та священиком, вручення відзнаки ФОС та кінцеве благословення.

Святкування ювілеїв належності до ФОС.

Ритуал говорить: “Існує добрий звичай святкувати 25-ту та 50-ту річницю складання професії” (Рит.ч.1,Р.IV,п.47) або срібного та золотого ювілею. Урочистість відбувається під час Святої Меси. В її програму входять передмова Старшої, після попередньої проповіді священика, відновлення зобов'язань, спеціальна кінцева молитва та пісня, що славить Бога.

Проведення виборчої капітули.

На чолі місцевої спільноти ФОС знаходяться Старший та Рада.

Їх вибирають у спільноті на виборчій капітулі. Капітулу проводить Старший або його делегат Ради вищого рівня, який на початку відмовляє вступну молитву, а потім проголошує промову, яка допомагає зрозуміти важливість та відповідальність виборів. Прізвища кандидатів на посаду Старшого та радних подаються на голосування, яке є тайним. Вибраними стають ті, які отримали більшість голосів. До складу Ради входять: Старший, його замісник, відповідальний за формацію, секретар, скарбник. Склад Ради може бути збільшений або зменшений в залежності від потреб місцевої спільноти. До неї можуть входити медсестра, бібліотекар та особа, що веде хроніку. Після виборів відмовляють кінцеву молитву. Вибрана рада повинна систематично зустрічатися з метою обговорення програми формації спільноти та планування апостольської праці, а також намагатися, щоб спільноту знали у парафії як динамічну апостольську групу.

Візитація спільноти.

Регула п.26 говорить про візитацію місцевої спільноти, метою якої є перевірка вірності харизми та Регул, а також оживлення життя спільноти та надання їй допомоги. Візитацію проводить уповноважений до цього священик І Ордену (душ пастирська візитація), а також старший або його делегат вищого рівня ФОС (братерська візитація). Ритуал подає програму візитацій, в яку входить молитва, читання Святого Письма, проповідь, а також обговорення справ, пов'язаних з візитацією.

Крім поданих вказівок проведення літургії та ритуалу, добрим було б познайомитися також з іншими специфічними францисканськими молитовними практиками, зробити їх своїми, тому що вони вирости на ґрунті духовності св. Франциска та його послідовників, багатьом допомагаючи побудувати християнську досконалість. Нехай для нас будуть близькими такі релігійні практики або молитви, як: Хресна Дорога, Коронка до сімох радостей Пресвятої Діви Марії або сімох страждань Божої Матері, Новенна до Дитятка Ісуса, Новенна до Непорочної, Новенна до св. Франциска, Новенна до св. Антонія протягом дев'яти вівторків, які попереджують урочистість св. Чудотворця з Падви.

Нехай це нам буде близьким та дорогим. Вивчаймо рекомендовані літургійні правила Францисканського Ордену Світських та молитви, які вирости з францисканського духу, намагаймося пережити їх, щоби завдяки належній в них участі віддавати Богу славу, жити життям Церкви та завдяки цьому зростати в християнській досконалості.

Підготовлено за матеріалами, які затверджені Радою Центрально-Східного Регіону ФОС.

Формаційні матеріали для новіціату

Праця як дорога освячення через життя родинне, як дорога, що веде до святості життя світських францисканців (регула п.16,17).

Праця і належне виконання родинного життя – важливі віхи на шляху досягнення світськими францисканцями християнського життя. Через виконання праці людина наслідує творця і бере участь в Його творчій і визвольній справі.

Бог покликав людину до життя родинного в шлюбі, через нього він хотів зреалізувати свій план любові в світі, досягнення людьми найвищої мети життя – особистого освячення і вічного порятунку.

Праця як обов'язок і шлях освячення світських францисканців.

Регула р.2 п.16 так говорить про це: "Нехай цінять працю як дар та як їх співучасть у справі творіння і відкуплення людського суспільства та служіння йому".

Праця – завдання творця людині і є обов'язком для неї. "Узяв Господь Бог чоловіка й оселив його в Едемському саду порати його і доглядати його".(Бут.2,15). "Будьте плідні й множтеся і наповнюйте землю та підпорядкуйте її собі".(Бут.1,28). До Адама Бог звернувся зі словами: "В поті лица твого їстимеш хліб свій, доки не вернешся в землю, що з неї тебе взято".(Бут.3,19).

Сумлінне виконання своїх обов'язків і особисте удосконалення – це завдання для світських францисканців і така Божа воля по

відношенню до них і до цього світу. В кожному місці праці: чи то на заводі, чи в іншій установі, кожному необхідно удосконалюватися, використовувати найвищі досягнення у вибраній професії, щоб найкраще служити для добра суспільства.

Господь передбачив велику працю і в Божій справі відкуплення через життя в родині, через терпіння, яке повинно поєднуватися з терпінням Ісуса Христа і Його Матері. Сумлінне виконання своїх обов'язків, що виходить з їхнього покликання в кожному конкретному випадку – це участь в Божій справі відкуплення людства. Це і відповідальність за Церкву, як і за свою дієцезіальну парафіяльну спільноту, так і Вселенську Церкву. Необхідно брати участь в душпастирських акціях в межах своїх компетенцій і отриманих знань. Також апостольською акцією може бути добрий приклад християнського життя.

В нормальному розумінні отриманого від Бога дару праці, вона повинна служити людині як засіб утримання себе і своєї родини, але також як спосіб удосконалення людини через спеціальність і компетентність в своїй справі. Це є служіння людям через виготовлення продукції і інших речей, необхідних для життя, і не тільки для себе, але і для інших, тобто для всього людства. Праця повинна служити для удосконалення себе, як людини, а якщо вона виконується в співдружності з Богом через інтенції пожертвування добра для інших, то має вартість особливу.

Крім того є дуже важливим, щоб виконувана через нас праця кожного ранку була пожертвована Богу на Його хвалу і в конкретних інтенціях. Добрі інтенції віддавати в руки Божі – весь день з його справами: молитовними, працею, терпінням, контактами з іншими людьми на Його хвалу і для спасіння нашої душі. Такі інтенції, хоч ми про них і не будемо пам'ятати протягом дня і не будемо повторювати, будуть жити в нас, як так звана інтенція віртуальна. Скерованість усіх наших дій до Бога має велику вартість. Життя з Богом, без важкого гріха на душі і в сумлінні, виконання наших постійних обов'язків, в такий спосіб Богу жертвуваних, веде нас до досконалості і святості життя.

Життя родинне як дорога до святості.

Регула р.2, п.17 повчає: “Нехай в свої родини вносять францисканський дух миру, вірності та поваги до життя, творячи з неї для світу знак відновлення, яке здійснилося через Христа.

Подружжя, живучи особливою благодаттю Таїнства шлюбу, нехай свідчать світові про любов Христа до Його Церкви. Нехай через добре та відкрите християнське виховання радісно простують зі своїми дітьми

у життєвому та духовному паломництві, а також нехай шанують покликання своїх дітей”.

Ісус Христос відносини між двома людьми, чоловіком і жінкою, підніс до гідності Таїнства, видимого знаку і благодаті Божої, необхідної для належного виконання прийнятих на себе обов’язків. Обов’язок одружених випливає із складання присяги. Подружжя зобов’язане будувати взаємну любов, допомагати собі в реалізації дочасних цілей і досягнення щастя вічного; народити і виховати по-християнські своїх дітей як добрих жителів земної вітчизни на славу Божу, і як майбутніх мешканців Неба. Через подружню присягу, урочисто складану біля Вівтаря, вони зобов’язуються до зберігання любові, вірності, життя в подружній лагідності.

Світські францисканці, які живуть у подружньому зв’язку, повинні ретельно будувати жертвенне, пробачаючи і освячене любов’ю життя, будувати спокій в прагненні єдності та відданості, охороняти нерозривність зв’язку, бо що Бог з’єднав, людина роз’єднати не може. Вони повинні показати гідне і відповідальне життя і по-християнські виховувати своїх дітей.

Обов’язки етичного ладу в подружжі та охороні життя.

Моральна теологія розуміє в собі формування справ родинних в етичній позиції подружжя і етичним плануванні родини. Подружжя повинне керуватися моральними нормами, яких навчає Церква. Впроваджувати лад в подружнє життя і мати повагу для кожного нового життя. Повинні служити іншим заради добра, узгодити подружню любов з любов’ю Бога. Отримувати поради від науки Церкви про планування християнської родини. Нове дитя є людиною з першої хвилини свого зачаття, тому ані родина, ані лікар, ані жодна влада не мають права відправити це життя на смерть. Не можна давати злих порад жодній жінці, яка чекає дитину, в який спосіб позбутися “клопоту”. Давцем нового життя і його Господарем є Бог і тільки Він має право припинити його.

Християнський обов’язок у вихованні дітей.

Християнські родини повинні виконувати покладені на них обов’язки по вихованню дітей. Це: навчити дитину перших основних засад віри, навчити обов’язку віддавати Богу належну шану через молитву і Службу Божу, любити Бога через виконання Його наказів, що є найважливішим. Оцінювати своє життя, свою поведінку з обов’язковими нормами моралі, яким є – правильно сформоване сумління, заповіді та наука Євангелії. Так формувати характер своїх дітей, щоб їхнє життя було згідно з визнанням віри. При цьому потрібно пам’ятати, що найкращим у виконанні тих обов’язків є

приклад власного християнського життя, яке діти будуть бачити і брати з нього приклад.

Потрібно також пам'ятати, що до вимог християнського виховання належить і допомога дітям в розумінні їхнього життєвого покликання, дороги життя, згідно з намірами Творця і батьки повинні не заважати у виборі їхньої життєвої дороги, але прийняти пораду від Бога під час Служби Божої.

Будування святості життя в благодаті Таїнства шлюбу.

Подружжя повинне глибоко усвідомити, що їхнє життя у подружжі і в родині, виконання своїх обов'язків і виховання дітей є для них волею Бога, дорогою, що веде до освячення і спасіння. Бог хоче, щоб вони, йдучи по цій дорозі, отримали спасіння. Бог допомагає їм через Службу Божу, Сповідь і Святе Причастя, через слухання Божого Слова, через молитву і благословіння Церкви, спеціальні благодаті власного Таїнства шлюбу.

Церква вчить, що подружжя, яке гідне, тобто знаходиться в стані освячуючої ласки, повинне будувати жертвну любов, яка вмє добре чинити, пробачати і присвячувати себе один одному, зберігаючи тривалість подружжя. Ця благодать триває в них з початку подружжя аж до смерті. Подружжя завжди має право звертатися до Бога за допомогою, якщо воно стає на дорогу якоїсь загрози. Бог їм, напевно, допоможе, якщо тільки бачить їхню добру волю і прагнення бути разом з Ним у своєму житті.

Обов'язок співпраці з благодаттю Таїнства шлюбу.

Покладання надії на допомогу цієї благодаті, співпраця з нею в реалізації цілей подружжя – це великий Божий дар. Молитва, Сповідь, Пресвята Євхаристія є Божим знаряддям. Церква навчає, що якщо подружжя робить це з доброї волі, з відповідальністю за дім і родину, то це дорога до Неба, хоча дуже проста і звичайна. Нехай це наповнює наші серця спокоєм і надією, яку ми покладаємо в Бозі. Регула говорить нам, що дорога до досягнення досконалості християнського життя, сумлінного виконання християнських обов'язків, праці, згідно свого стану.

Нехай прикладом для нас завжди буде св. Франциск. Для утримання себе і своїх братів він пізнав працю, яку називав даром від Бога. Звертаючись до братів, він говорив, що браття, яким Бог дав ласку працювати, нехай працюють вірно і набожно. Брак сумління в праці називав лінівством “ворогом душі”, а одному з братів, який користався з особистої праці інших, але сам сторонився неї, порадив, щоб він залишив Орден і повернувся в світ.

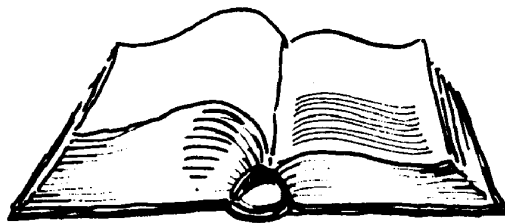

Чим є родина для Церкви? Св. Франциск вважав, якою є ця родина, такою є і все Містичне Тіло Христа, Свята Церква. Він прагнув, щоб родини були святими, тому заснував Третій Орден Мирян і написав Регулу – основа життя світських францисканців. Тож прагнемо, як світські францисканці, бути активними людьми, виконувати вказівки, які нам дає Регула і рекомендації отримані на спільних зібраннях і, реалізуючи наше покликання, осягаймо досконалого життя і будьмо корисними для Церкви. Нехай сумління і добрі інтенції. Виконана праця, пожертвована Богу на Його славу і добрі наміри, що виходять з наших чистих сердець, з'єднаних з Богом, ведуть нас до спасіння.

Піднесімо вгору серця, бо наша молитва, побожна участь в Божій Службі, використання з Таїнств Покути і Пресвятої Євхаристії, жертвенне виконання Божої волі в праці і в родинному житті нехай наближають нас до Христа. В зростанні любові до Бога дасть нам витривалість до кінця і поєднання з Ним в щасливій Вічності.

Підготувала с. Людмила Павловська Опрацьовано за матеріалами книги о. Петра Меншеорина OFM Conv. Кошалін 1992 р.

ILLUSTRISSIMI УДИВИТЕЛЬНЫЕ ПИСЬМА АЛЬБИНО ЛЮЧАНИ

¹ С мая 1971 года в «Вестнике святого Антония», журнале, который издают братья-францисканцы в Падуе, стали появляться удивительные письма, адресованные различным знаменитостям, автор которых в письме к Чарльзу Диккенсу

характеризует себя так: «Дорогой Диккенс, к Вам обращается епископ, взявший на себя странную обязанность каждый месяц писать письмо какому-либо знаменитому персонажу». Этим епископом был кардинал Альбино Лючани, Патриарх Венеции, ставший в 1978 году Папой Иоанном Павлом I.

Письма, обращенные к самым различным персонажам, как историческим, так и литературным — Маркони, св. Бернардину Сиенскому, Пенелопе, Пиноккио и другим, — составили целый том и были переведены на многие языки. Этот список персонажей может показаться забавным, однако Патриарх Венеции не просто забавлялся. В его письмах, и вправду обильно

сдобренных юмором, речь тем не менее идет о вещах самых важных и серьезных, хотя в основном и простых, как хлеб и дыхание: о жестокости и милосердии, об истине и заблуждении, о доверии и лицемерии.

В числе «адресатов» кардинала Альбино Лючани оказался и наш старый знакомый — Павел Иванович Чичиков. Приводим письмо к нему с небольшими сокращениями. Перевод выполнил отец Анри Мартен.

Письмо озаглавлено так: **ВРЕМЯ ЛИЦЕМЕРОВ** Павлу Ивановичу Чичикову

Господин Чичиков!

Визитная карточка, оставленная Вами в гостинице, где Вы остановились, представляет Вас в качестве «коллежского советника», то есть обладателем чина, равного званию полковника царской армии.

В описании Гоголя Вы — не красавец, не урод, не слишком полный, не слишком худой, не старый, но и не слишком молодой. Но тот проект, который родился в Вашей голове, был поистине своего рода шедевром. (Описание проекта, слишком хорошо известного русскому читателю, как и первых шагов Чичикова в губернском городе N, здесь опускаем А.М.) ...Вы удачно начали, Чичиков; Ваша безмерная ложь обещает Вам тысячные барыши, разумеется, за счет других. В том-то и загвоздка. Вы, безусловно, милейший человек, Ваша выдумка оригинальна, но... Вы передергиваете! А хуже всего то, что общество аплодирует Вам, мошеннику в кремовых перчатках, и превозносит Вашу утонченную ложь. И если бы Вы были одиноки! Но вас — легион.

Талейран заявляет, что слово дано человеку Богом, чтобы «скрывать свои мысли»; Байрон называет ложь «ничем иным, как замаскированной правдой»; Ибсен в «Дикой утке» защищает «жизненную ложь», утверждая, что большинство смертных нуждается во лжи, чтобы жить; Андреев скорбно утверждает во «Лжи», что правды больше не существует; не говоря уже о практическом поведении стольких людей, считающих способность к подлогам и обману свидетельством ума и ловкости в делах.

Увы! Благодаря новейшим средствам коммуникации мы пришли сегодня к еще более вопиющим фактам, таким, каких Вы, Чичиков, даже не смогли бы вообразить и которые служат на пользу малому числу людей в ущерб очень многим.

Жильбер Сисброн как раз недавно выпустил из своей кузницы новый психологический роман. Вам, великому лицемеру, может показаться интересным то, что озаглавил он его: *«Настало время лицемеров!»*

Лицемеры, которых описывает Сисброн, это деятели большой прессы, которые, распространяя скандальные подробности и оскорбительные инсинуации, возбуждают в публике худшие инстинкты и понемногу искореняют всякую мораль. Сисброн мог бы прибавить к большой прессе также кино, радио, телевидение. Если этими новыми средствами, которые сами по себе очень полезны, манипулируют ловкачи, они способны своим зрительным и звуковым воздействием и силой убеждения, тем более

эффективной, что она скрытая, постепенно привести детей к ненависти по отношению к наилучшему из отцов и к тому, чтобы видеть черное белым.

Ваш обман, Чичиков, вместе с сопровождавшими его улыбками и лживыми комплиментами, сегодня может быть умножен в тысячу раз и сделаться обманом коллективным, национальным, интернациональным и планетарным, и сделать из нашей эпохи прежде всего время лицемеров, как это и говорит Сисброн. И более того, посредством прессы, радио, телевидения мы не сообщаемся напрямую с голыми фактами, но с их весьма изменчивой интерпретацией.

Это наводит многих на губительную мысль, что мы никогда не можем добраться до истины, но всего лишь до тех или иных мнений. «Прежде существовала уверенность, — говорят они, — но теперь эпоха предположений, а не верований».

Философы подливают масла в огонь: «Язык, — говорят они, — не в состоянии выражать мысль. Истина относительна, она меняется в зависимости от эпохи и людей». Отсюда следует недостаток у многих доверия к истине, к человеческому разуму, к силе логических аргументов; и люди довольствуются тем, что отдаются на волю впечатлений, без критики и рассуждений. Что ложно для одного, истинно для другого; и, таким образом, в обществе за ложью признаются те же права, что и за истиной. Какое оскорбление достоинству человека и благодати Бога, создавшего человека способным к достоверному знанию!

Ладно бы еще, если бы дело ограничивалось природной сферой, но ведь говорят и такое: «Все мы неспособны познавать истину. Некогда Церковь обладала учительским авторитетом — магистериум, но теперь мы все находимся в состоянии поиска; мы живем в эру плюрализма в области веры». Вот только вера никак не плюралистична: можно допустить здоровый плюрализм в теологии, в литургии, еще в других вещах, но никогда не в самой вере. Стоит только узнать, что Бог открыл истину, и ответом на это может быть только «да» — для всех людей и всех времен: «да» с убежденностью и отвагой, без колебаний и проволочек.

И нужно энергично отвергнуть идею, что истины веры всего лишь выражение определенного состояния сознания и жизни Церкви. Эти истины всегда достоверны, даже если поддаются все лучшему уразумению и выражению посредством новых формулировок, более точных и лучше приспособленных к новым временам.

Что до учительского авторитета — он существовал и, в собственных своих пределах, существует до сих пор. А иначе Церковь перестала бы быть апостольской, и не было бы истиной то, что «Иисус Христос вчера, ныне и во веки Тот же».

В отличие от этих сомневающихся и скептиков Вы, Чичиков, сохраняете бесстрашное постоянство в своем деле. Вы с апломбом сыплете цифрами, даете заверения, преодолеваете препятствия. Есть люди, подобные Вам в своей непоколебимой уверенности: это те, которые, воображая, что движимы пророческим духом, непрестанно обличают людей и учреждения. Пророческие

обличения — это модный литературный жанр в Католической Церкви. Я не отрицаю за теми, кто к нему прибегает, намерений в целом справедливых, а также любви к Церкви; но при этом скандал, вызванный их обличениями, нередко даже напрямую ставится целью: «Чтобы пробудить иных людей, необходимы гром и пушечная канонада!»

Святой апостол Павел предпочитал говорить по-другому: «Если пища может послужить падению брата моего, я лучше во веки не стану есть мяса, нежели допущу, чтобы брат мой пал». И по-другому поступали прочие святые, особенно те, которых любят у вас в России, например, святой Николай: постоянно заботясь о том, чтобы не погрешить против милосердия, они гораздо больше упрекали самих себя, нежели других.

В XVII веке Мадлен де Ламуаньон, дама из высшей знати и вместе с тем монахиня конгрегации Милосердия, прочитав «Сатиры» Буало, нашла их слишком злыми и открыто выразила это поэту.

- Я приведу во внимание ваше замечание, — отвечал Буало, — но позвольте мне по крайней мере писать против турецкого султана, яростного врага Церкви!

- О нет! Ведь речь идет о государе, и следует оказывать почтение власти, какой он облечен.

- Но вы дадите мне позволение, хотя бы написать сатиру на дьявола? — воскликнул Буало с улыбкой, — Не станете же вы отрицать, что он того заслуживает!

- Дьявол уже достаточно наказан. Мы должны стараться ни о ком не говорить никакого зла, иначе мы рискуем сами ему подвергнуться!

Не из желания ли избежать такого риска все оказывали Вам полное доверие, Чичиков? Другим повезло куда меньше, чем Вам, даже когда они говорили правду!

Так было с одним солдатом, раненным в ногу. Он попросил товарища отнести его в полевой госпиталь, но пока товарищ его нес, ядром ему оторвало голову, да так, что сострадательный помощник заметил это уже только в госпитале, когда хирург ему сказал:

- Зачем ты притащил сюда этого парня без головы?

- Ну и обманщик! — возмутился солдат. — Ведь мне он сказал, что ранен в ногу!

Лучше всего предпочесть средний путь. Ни слепое и безмерное доверие ко всем людским словам и поступкам, и ни преувеличенное сомнение, весь мир подозревающее во лжи. Вот как избежал слепого доверия инспектор полиции, задержав двоих мужчин, одетых в синие рабочие комбинезоны и грузивших свинцовые трубы на грузовик.

- Как вы поняли, что это были воры, а не рабочие? -спросили его.

- Для рабочих они работали слишком быстро.

...Коллежский советник Чичиков! Гоголь пишет, что пускаясь в свое грандиозное надувательство, Вы не преминули перекреститься. Тем самым, прежде, чем приступить к обману, Вы призвали Того, Кто «пришел, чтобы свидетельствовать о истине», Того, Кто Сам есть истина и Кто сказал: «Да

будет слово ваше: «Да — да, нет — нет». Вы смешали истину и ложь с немислимой непоследовательностью. Вот самая прискорбная сторона Вашего лицемерия.

Чтобы жить, как подлинные христиане, мы стараемся делать противоположное тому, что делали Вы. Мы за жизнь без двойственности и фальши.

Не поминайте нас лихом!

P.S. переводчика. Лично для меня такое отношение к герою «Мертвых душ» явилось открытием. Помнится, когда мы проходили знаменитую гоголевскую «поэму» в школе, отношение к Чичикову у нас было самое сочувственное, и воспринимался он скорее как «луч света в темном царстве» на фоне всех этих Ноздревых и Собакевичей... Да и как еще прикажете выжить неординарному человеку в гнетущих условиях тиранического режима? — Но вот как видит вещи во всей их простоте христианин: ложь и обман омерзительны сами по себе, против кого бы они ни были направлены.

Неужели для того, чтобы действительно это почувствовать, непременно нужно быть Патриархом Венеции?!

Перевод Анри Мартен

Новини

ВИБОРИ ДЕЛЕГАТИВ НА КАПІТУЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ФОС

21 квітня 2007 р. в м. Житомирі відбувся II тур виборів Національної Ради ФОС. На цьому етапі були обрані делегати на Капітул Національної Ради ФОС від Північного Регіону.

Вибори були проведені Радою Північного Регіону разом з Духовним Асистентом О. Доброславом Копистеринським.

Результати голосування: *більшістю голосів делегатами на Капітул НР обрано 6 делегатів, які виразили свою згоду:*

1. Андрієвська Броніслава	- смт. Баранівка
2. Данилко Людмила	- м. Житомир
3. Левонт Олена	- м. Житомир
4. Рихальська Марія	- м. Коростень
5. Семеренко Софія	- м. Київ
6. Фаворик Олена	- с. Карвінівка

Вибори Національної Ради відбудуться 2, 3 червня в м. Житомирі

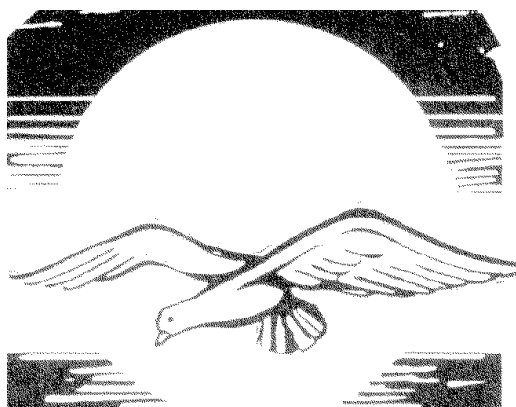
Регіональна Рада Північного Регіону просить усіх братів і сестер ФОС про молитву за делегатів від нашого Регіону.

Бр. Станіслав Ганський

Поезія

ПРИЙМІМО ОБІТНИЦЮ

(Роздуми після Біблійної зустрічі)

Христос Первосвященик – наш Спаситель,

Апостолів послав у грішний світ.
І через жертву світу Відкупитель
Звільнив нас, відновив Отця Обіт.

«Я все зробив для тебе – став тобою», -
Про це Господь людині сповістив.
Просив людину: «Стань йти Мною»,
Щоб погляд серця від вогню горів.

Горіло від вогню лице Мойсея,
Коли він із Всевишнім говорив.
У спілкуванні з Богом – Євхаристії,
Чи ти смиренний і бажаєш перемін?

До існування Бог покликав Словом,
Створіння перше виникло тоді.
З приходом Нової землі та Новим Небом
Нове створіння буде й у тобі!

Приймімо Обітницю для народу,
Печаткою Святою є Христос.
Єрусалим Небесний нам покаже вроду
В каміннях дорогих сіятиме яспис!

Еммануїл, Бог з нами – є усюди,
Життя із Богом – Вічності мета.
Померти для гріха він кличе, люди,
А допомогою нам Церква є Свята!

С.Людмила Павловська

ЛЮБИТИ СЕБЕ

Любити себе – в цьому сильних потреба,
Слабкий не захоче дивитися в себе.

Побачити те, що для інших сокрито,
Що добрими справами зовнішньо змито.

Та в серці клекоче думок глибочінь,
Від спокою миру лишається тінь.

І заздрість, і ненависть в ньому живуть,
Невидимі іншим – спотворюють суть.

Здається, що жити можливо ітак,
Не бачить ніхто, і не маєш відзнак.

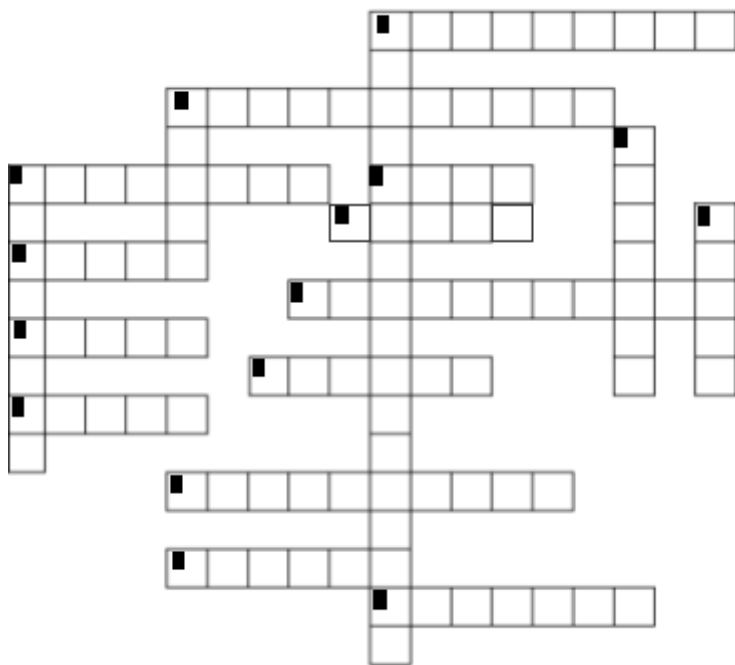
Та совість турбує і стукає в двері,
Приходить неждано до твоєї оселі.

Іти – вже не ти, бо з собою зустрівся,
Щасливий утому, що з гріхом не змирився.

Не втратив надію на краще життя,
Любити себе – з цим іти в майбуття!

С.Людмила Павловська

Кросворд

По горизонталі: 1.Верхній одяг дияконів. 2.Літургійний посуд, який служить, щоб виставляти Пресвяте Таїнство для адорації. 4.Символ печатки істинної віри і „заручин” єпископа зі своєю єпархією. 5. Християнська святиня, яка символізує єдність божого люду. 6. Духовий клавішний інструмент. 8. Довга і широка стрічка, трохи розширена на кінцях, символ священицької влади. 9. Де священик уділяє Таїнство Покаяння від імені Ісуса. 10. Верхній одяг священика, символ „солодкого ярма Господнього”. 11. Місце в храмі де Господу складається жертва. 12. Довга біла одіж, довжиною до щиколоток, з довгими рукавами. 13. Символ людського серця, яке запалюється любов’ю до Бога і своїми молитвами приносить Йому приємні пахощі слави. 14. Предмет, що сповіщає про важливі літургійні дії. 15. Літургійний посуд, призначений для зберігання Пресвятої Євхаристії.

По вертикалі: 1. Де зберігаються Пресвяті Дари. 2. Урочистий головний убір єпископа. 3.Колір, який символізує надію, відродження, молодість і справедливість. 4. Палиця, символ влади. 7. Колір, який символізує світло, чистоту, невинність, радість, святковий настрій.

Відповіді на кросворд у № 11. По горизонталі: 2. Благовіщення. 4. Пасха. 5. Емаус. 7. Апостолам. 10. Фіолетовий. 12. Червоний. 13. П’ятидесятниця. 15. Попіл. 16. Євхаристія.

По вертикалі: 1. Середа. 3. Господній. 6. Стрітєння. 8. Милосердя. 9. Хресна. 11. Вознесіння. 12. Пальма.

Підготувала с. Людмила Данилко

Святі францисканці

3 ТРАВНЯ – БЛ. ЕДВАРД ЙОСИП РОСАЗ, ЄПІСКОП, ЯКИЙ НАЛЕЖАВ ДО ІІІ ОРДЕНУ (1830-1903)

Засновник Згромадження Сестер Францисканок Місіонерок з Сузі.

Едвард Йосип народився 15 лютого 1830 р. у Сузі в П’єрмонті (Італія) у родині Ромуальда і Марії Франциски Юзефи Допре. Його батьки, втікаючи від французької революції у Sabaudii, оселилися у Сузі. Старанно і релігійно виховували сина, що принесло свої плоди у його покликанні до священства. Він вступає до духовної семінарії у Сузі, звідки був направлений на подальше навчання до Ніцці. Там отримав свячення священика 10 червня 1854 р. Був сповідником і місійним проповідником, у 1863 р. капеланом ув’язнених, потім директором міського інтернату і у роках 1869-1874 духовним наставником сестер св. Йосипа у Сузі.

У 1874 р. о. Едварда покликано на посаду ректора семінарії. 26 грудня 1877 р. він був назначений єпископом Сузі, а єпископське свячення отримав 24 лютого 1878 р.

Вже у 1856 р. св. Едвард опікувався покинутими дітьми, будуючи для них притулки, якими займалися шляхетні, безкорисливі жінки. У 1872 р. він довірив своїх вихованців сестрам Матері Божої Милосердної

з Савани. Декілька років по тому з вихованок цих притулків о. Едвард утворив власну конгрегацію – Згромадження Сестер Францисканок Місіонерок з Сузі, якою керував до смерті.

Єпископ Едвард наслідував і шанував францисканську духовність. Центром його внутрішнього життя була безкомпромісна любов до Розп'ятого, вбогість, смирення і простота. Ці риси були притаманні і сестрам його конгрегації, яка зростала і таким чином вийшла за межі Італії. Сьогодні сестри з Сузі працюють також у Швейцарії, Лівії та Бразилії.

Єпископ Едвард був талановитим письменником і журналістом. Написав кілька релігійних книжок. Будував костели у своїй дієцезії, запрошуючи до них братів менших, салезіанців і вигнаних з Франції салетинців. Він був другом Яна Марії Віаннея, Юзефа Кафассо, Марії Розелло та Яна Боско. Помер 3 травня 1903 р. Беатифікував його 14 липня 1991 р. папа Іван Павло II.

Боже, Ти доєднав до гона святих пастирів бл. Едварда Йосипа, який відзначався вірою, котра перемагає світ, та палкою любов'ю до Тебе; вчини за його заступництвом, щоб ми, триваючи у вірі та любові, заслужили брати участь у його славі. Через Христа, Господа нашого. Амінь.

Підготувала с. Марія Окунева.

ПРИЙДИ ДУХУ СВЯТИЙ!

